

het damspel

4

95ste jaargang september 2003

officieel orgaan van de KNDB

De 9-jarige Rik Verboon uit Noordeloos werd in Enkhuizen Nederlands kampioen bij de welpen tot 10 jaar. Zijn derde nationale titel dit jaar! Hij werd NK winnaar met zijn Hoogbloklandse school De Wegwijzer en als lid van het winnende provincieteam. De jonge speler van VGO Hoornaar heeft ons land ook vertegenwoordigd op het EK in Minsk (Wit-Rusland).

Foto: Gorcumse Courant.

Puntenoverwinning

In 1996 overleed Jannes van der Wal. Geniaal, gek, maar ook gedreven als geen ander. In die tijd was hij al een heel lang gestopt met dammen. Persoonlijk herinner ik me Jannes als één van de weinige Nederlandse spelers die regelmatig een Russische grootmeester aan de haak wist te slaan. Altijd op zoek naar complicaties, hevige tijdnood, enzo voort. En natuurlijk zijn media-imago: in de jaren tachtig was hij met zijn controversiële gedrag veruit de bekendste dammer.

Zoals gezegd was Jannes gestopt met het dammen. Hij had het wel gezien met dat remisespel. Eigenlijk was dat niet waar: hij was immers in de laatste maanden van zijn leven nog druk bezig om het eerste doordamtoernooi te organiseren. Een nieuwe spelvorm waarbij degene die duurzaam drie schijven voorsprong had (dam telt voor twee schijven), de partij won. Een ander vermoeden: als

Jannes nog geleefd had, dan hadden we al lang een officieel NK gespeeld volgens de doordamprincipes, of zoals nu met het NK 2004 gaat gebeuren, met de puntenoverwinning. Jannes wist immers als geen ander hoe hij de media kon bespelen. Altijd in voor een geintje, iets nieuws, iets gek. Met hem erbij wist je immers niet hoe het af zou lopen, en dus waren de media altijd paraat. De media hadden via Jannes deze nieuwe spelvorm opgepakt, en er zou geen houden meer aan geweest zijn.

Na de dood van Jannes ebde langzaam de media-aandacht weg, en het doordammen bleef een kleine rimpeling. Het hoge remisepercentage bij belangrijke toernooien, maar zeker ook de eenvoud waarmee de remises soms gesloten werden als er grootmeesters bij betrokken zijn, deden het imago van het dammen als sport geen goed. Dat Sijbrands en Wiersma nog steeds onze sterkste spelers zijn (en dat zijn ze!), doet de zaak ook geen goed. Geen

nieuwe gezichten betekent over het algemeen geen nieuwe verhalen, en dus zakt de interesse van buitenstaanders langzaam maar zeker (verder) weg. Het dammen heeft een roemrijk verleden, maar de laatste jaren zijn er weinig heroïsche daden verricht die men zich over een twintigtal jaren nog zal herinneren. Mijns inziens is een trendbreuk met het verleden noodzakelijk om de damsport te laten overleven in de 21e eeuw. En met de invoering van de puntenoverwinning (in ieder geval voorlopig alleen bij het NK) doet zich een uitgelezen mogelijkheid voor om die trendbreuk te creëren. Hiervoor is de invoering van de puntenoverwinning alleen natuurlijk niet genoeg. Het vergt een georganiseerde, eensluidende benadering. Ik stel daarom het volgende voor:

- We spreken alleen nog maar over een puntenoverwinning en niet meer over een voordeelremise (dit was dus de laatste keer!).

- We vormen een speciale publiciteitsgroep die de banden met de pers versterkt, die goede contacten met de media legt. Enerzijds om te zorgen dat de nieuwe regels helder en consistent overkomen, anderzijds om de ruimte voor het dammen in de pers te vergroten.

We moeten niet vergeten dat de achterliggende reden voor deze spelhervorming het imago van de damsport is, en niet afhanke-lijk is van (unanieme) goedkeuring van topspelers. Het is in dit geval belangrijker om naar de mening van de media te luisteren.

Kortom laten we (met zijn allen!) van de invoering van de puntenoverwinning een keerpunt ten goede maken voor de damsport!

** Erno Prosman werd in 1996 kampioen van Nederland, is secretaris van de damprovincie Midden-Holland en lid van de werkgroep 'modernisering puntentelling'.*

95e jaargang nr. 4
september 2003

Oplage
8000 exemplaren

Redactie
Bob Nuys en Henk de Witt

Bob Nuys
Sleutelbloem 6
8935 RP Leeuwarden
058-2881012
bjnuys@zonnet.nl

Henk de Witt
Oosteinde 154b
2611 SR Delft
015-2134311
witt@ilse.nl

Het Damspel officieel orgaan van de KNDB

Inleverdatum kopij volgend nummer (5): 18 oktober 2003

Vaste medewerkers

L. Aliar, J. van den Boogaard,
T. Goedemoed, J. Krajenbrink,
G. Leeftang, W. van Mourik,
L. de Rooij, A. van der Stoep,
H. de Waard

Redactieadres

Postbus 100,
6990 AC Rheden
026-4952309 (ook fax)
Postbank 140731
Rabobank 16.11.61.588 t.n.v.
Penningmeester KNDB

Abonnement

€ 12,50 per jaar. Het Damspel wordt gratis verspreid aan alle leden van de KNDB. The rate of subscription for one year amounts € 16 exclusive of forwarding charges.

Le prix d'abonnement pour une année montera € 20, frais de transport exclus. Het Damspel is ook verkrijgbaar in braille. Voor informatie: CBB, 0341-565477.

KNDB-secretaris

L. de Rooij,
Benonigaard 19,
6831 BL Arnhem,
026-3237955
Post voor het bestuur via het Bonds-bureau

Bonds-bureau

Dorpsstraat 43a,
6991 HE Rheden
Postbus 100,
6990 AC Rheden
026-4952309 (ook fax)
026-4954198
(ledenadministratie)

Directeur Bonds-bureau

J. Haijink,
Gasfabriekstraat 14,
6971 ZL Brunssum,
0575-562172

Bonds-bureau FMJD

Orteliusstraat 147/hs,
1057 AX Amsterdam,
020-6167402

WCDA

G.J. van der Werff,
Burg. Bickerstraat 53,
1111 CA Diemen,
020-6994090

Damas

A. Bode,
Gastlaan 61,
8304 JE Emmeloord,
0527-615828

Kring voor

Damproblematiek

P. Kuijper,
Leisteen 13,
1625 RX Hoorn,
022-9230890

NVG D

J. Fintelman,
Midachten 35,
8162 CK Epe,
0578-621886

Vormgeving

Graficelly,
Reeuwijk

Druk

BDU,
Barneveld

‘Laten we blij zijn dat we dammen’

Nieuwe bondspreses Ebbo de Jong:

Ebbo de Jong spreekt de dammers in Den Haag toe.

met de legendarische Wieger Hoekstra tapijtcentrale Ali Baba (voor 1500 gulden per jaar) als eerste clubsponsor van ons land. Dat RDG zich in de jaren zeventig liefst vijf keer de landstitel toe-eigende was dan ook bepaald geen toeval. In 1973 hielp hij, vanuit zijn toenmalige woonplaats Alkmaar, Aad Ivens - mijn vader dus - met het binnenhalen van sponsor Nationale Nederlanden voor de beroemde/beruchte match Sijbrands-Andreiko (22-18) in het Nederlands Congresgebouw in Den Haag. De samenwerking met mijn vader, die hij zeer bewonderde, zou zich zelfs tot na diens overlijden in 1994 uitstrekken.

Zijn bemoeienissen met de Maestro uit Muiden duren nog steeds voort. Hij heeft achter de schermen als een soort manager Sijbrands altijd geholpen, bijvoorbeeld met de verbetering van het wereldrecord blinddammen in 1999 bij de Goudse Verzekeringen, het EK 2000 en ook het afgelopen WK.

‘Iemand die het druk heeft kan er soms nog gemakkelijk iets bijdoen’

Ik zag Ebbo de Jong voor het eerst in het begin van de swinging sixties. Qua uiterlijk bepaald niet een adept van zijn tijdgeest. Keurig gekleed, bril met donker montuur en een (te) keurig gekapt koppie. Een ogenschijnlijk vroegwijs, betweterig ventje van een jaar of zeventien dat eerder lichte irritatie opriep dan tot toenadering noodde.

door Fred Ivens

Talent voor besturen

Wel, het viel allemaal reuze mee. Het zoontje van RDG-voorzitter Bob de Jong bleek al snel eigenlijk best een geschikte knul die van zijn veel te vroeg overleden vader (1967) niet alleen zijn aanleg voor het verzekeringswezen maar ook zijn talent voor besturen en organiseren heeft meegekregen. Dat bleek allemaal spoedig. Al mocht hij aanvankelijk van thuis helemaal niet dammen om zijn oudere broer Rob niet te frustreren. Als tiener was hij meer

te vinden op de tennisbaan waar hij overigens nog steeds de beslommeringen van zich af pleegt te slaan. Na de verhuizing in 1963 van de familie De Jong naar Rijswijk mocht Ebbo meedoen aan een huisdamtoernooi en vervolgens lid worden van het in die tijd nog roemruchte Residentie Damgenootschap.

Zo rond de decenniumwisseling hielp hij RDG aan sponsor De Zeven Provinciën voor het Residentietoernooi, haalde hij Ton Sijbrands naar Den Haag en strikte hij - inmiddels als voorzitter - samen

Grappen

In 1976 ging hij in Oegstgeest wonen en keerde hij terug in het RDG-nest. Het was ‘ergens’ in die periode dat hij als voorzitter het lef had mij als algemeen adjunct uit het bestuur te zetten omdat ik te weinig uitvoerde. Toen was hij al een heel bekwaam bestuurder die meer kon dan het hardst van allemaal om zijn eigen grappen lachen. In de jaren tachtig en negentig vertoont zijn dam-cv een gapend gat. ‘Ik liet toen mijn maatschappelijke carrière prevaleren’. Dat betekende directeurschappen van een aantal verzekeringsmaatschappijen. Pas in 1997, vanuit zijn huidige woonplaats Doorn, herstelde hij het contact met zijn oude liefde. Ging dammen bij DC Doorn en liet zich al snel de voorzittershamer van de UPDB in handen drukken. En nu is hij dus gepromo-

Nieuwe bondspreses

Ebbo de Jong:

'Laten we blij zijn dat we dammen'

veerd tot preses van de KNDB, al wil hij het zelf niet zo noemen. "Ik ben inmiddels 57 en directeur van het verzekeringsbedrijf Gritter & Sevink bv in Emmeloord, dus voor mijn ego hoeft ik het niet te doen". Waarom dan wel 'ja' gezegd toen zijn voorganger Theo van den Hoek hem ruim een half jaar geleden kwam polsen? "Voor de uitdaging en ook vind ik dat iemand zijn verantwoordelijkheid moet nemen wanneer dat nodig is". Dat was kennelijk het geval want er was geen tegenkandidaat. De Jong noemt dat een 'buitengewoon slechte zaak'. "Ik heb toen ik 21 juni werd benoemd in de Bondsraad dan ook expres niet bedankt voor het in mij uitgesproken vertrouwen. Het was kennelijk zo dat ze blij waren dat ze iemand hadden. Man, er hadden toch drie mensen en dan nog het liefst van een jaar of dertig, veertig moeten vechten om dat voorzitterschap... Dit is toch eigenlijk armoede. Ook vind ik het wonderlijk dat ik van tevoren alleen een gesprek heb gehad met het zittende bestuur. Niemand van de Bondsraad heeft mij ook maar ooit gebeld. Je mag best schrijven dat dit aangeeft dat er nog een hoop te doen valt".

Typisch Ebbo de Jong, hij zit niet op het pluche om vriendjes te maken en heilige huisjes in stand te hou-

De drie prijswinnaars in Den Haag met Ebbo de Jong.

den maar wel om mee te helpen de KNDB op te stuwen in de vaart der volken.

Tachtig uur

Hij heeft de mouwen zowel letterlijk als figuurlijk al opgestroopt. 'Iemand die het druk heeft kan er soms nog gemakkelijk iets bijdoen', is zijn credo. De Jong is soms tachtig uur of meer in de week bezig maar weet hoe hij met tijd moet omgaan. Zo had hij zaterdag 19 juli eerst in Culemborg een gesprek

met de jeugdcoördinator van de KNDB, Jeanine van der Horst en premier Piet Bennink, reikte hij in Den Haag op het Axioma ORAP Open de prijzen uit en verraste hij de volgende dag tijdens de opening van het Open NK in Nijmegen Anton Janssen met het erelidmaatschap van de KNDB. "Ik ben die zaterdag ook nog even bij mijn moeder langs geweest, had 's avonds thuis eters en heb zondagavond nog lekker getennist. Gewoon een goed week-einde waarin ik prima m'n accu heb kunnen opladen". De voorzitter zal niet de goe-gemeente wel even vertellen hoe het allemaal moet; zo zit hij niet in elkaar. Wel formuleert hij in één adem zijn drie doelstellingen met de KNDB:

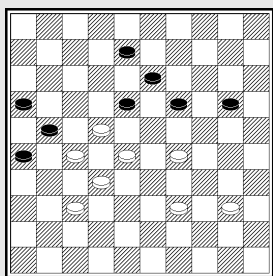
- *Hoe krijgen we jeugd aan het dammen?*
- *Hoe kunnen we groeien van een kleine 8.000 naar 10.000 leden?*
- *Hoe kunnen we ervoor zorgen dat we er met z'n allen trots op zijn dat we dammen?*

"Daar kunnen we wel even mee vooruit", zegt hij met veel gevoel voor understatement. Alle drie de punten zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Het imago-probleem kaartte hij onlangs aan bij de prijsuitreiking van het NK Junioren in Westerhaar.

Interesse

"Ik heb me laten vertellen dat er jaarlijks twaalfduizend jongens en meisjes meedoen aan schooldamwedstrijden. Dat is anderhalf maal ons totale ledenbestand. Kennelijk is er dus veel interesse, maar hoe

Ruim veertien uur tegen Sijbrands

Ebbo de Jong is nooit een echt begenadigd dammer geweest, maar bereikte vooral op basis van inzet wel ooit een plaats in het eerste tiental van RDG. Hij speelt nog bij DC Doorn en krijgt komend seizoen een vaste plaats in het tweede tiental van Wolter & Dros/ADG. Zijn damtrots borrelt op als hij me attendeert op zijn remisepartij met Ton Sijbrands tijdens diens geslaagde wereldrecord blindsimultaan in 1999. Als voorlaatste speler werden na 14 uur en 43 minuten vanuit de diagramstand de punten gedeeld na 49-39-34? 19-23! en Sijbrands liet zich 28x19 13x33 22x2 33-28 32x43 21x41 niet meer bewijzen. Hij meende echter ten onrechte op de 36e zet te hebben gehoord dat zwart 2-7 in plaats van het correcte 2-8 had gespeeld. "Een bizarre ontkenning die laat zien dat men om goed te kunnen blinddammen ook over een scherp gehoor dient te beschikken", concludeert Sijbrands niet zonder zelfspot in het toernooiboek. Hij had achteraf zijn zaakwaarnemer na 39-33 i.p.v. 39-34 best nog wel even willen overhoren. De hoofdvariant is dan: 20-25 40-34 19-24 29x20 25x14 33-29 14-19 22-17(!) 21x12 28-23(!) 19x28 32x23 en Sijbrands stelde aanvankelijk vast dat hij een vol punt had laten liggen. De volgende dag, tijdens de voetbalwedstrijd Sparta-Ajax (1-2) 'zag' hij op de tribune plotsklaps de remise: 12-17!! 23x3 (ook 23x17 26x17 en 29-23/24 wint niet) 13-18 3x21 26x17 29-24 17-21! 37-32 18-22! 27x18 21-27 32x21 16x27 en zwart ontsnapt.

maak je de vertaalslag? In Westerhaar heb ik de jongelui voorgehouden trots te zijn op het feit dat ze dammen. Dat ze zich daarvoor niet voor hun vriendjes in de klas schamen maar ze juist enthousiast weten te maken. Dus: niet gebukt gaan onder eigen waarheden, geen *self-fulfilling prophecy*, maar aan de slag". De Jong wil in dit verband als de wiedeweerga meer gediplomeerde jeugdleiders. Ook pleit hij voor een andere, betere mentaliteit op de damclubs. "Vaak wordt de jeugd door de oudere leden om halfacht weggekeken in plaats van opgevangen. Te veel dammers zijn helaas nog blijven steken in het behoudende, introverte stramien van de jaren vijftig".

Heikel punt is tevens wat De Jong de infrastructuur noemt. "In de jaren tachtig hebben we het al gehad over omniverenigingen. Voetbal, hockey, paardrijden en dammen in de kantine om maar wat te noemen. Man, daar is geen deuk van terechtgekomen. Maar voor een goede jeugdopleiding heb je ook een goede accommodatie nodig. En daar ontbreekt het nog wel eens aan. Misschien dat we ook iets met scholen kunnen doen, die staan tenslotte ook de helft van de tijd leeg".

Zoals het een goed manager betaamt wordt de 'vertaalslag' voor de drie doelstellingen gemaakt in de vorm van een strategisch beleidsplan. "We willen in elk geval tot 2008 elk jaar tien procent meer jeugd erbij. Dat moet gemakkelijk te realiseren zijn, denken wij. Maar nogmaals, een en ander moet nog wel nader worden uitgewerkt", aldus De Jong die ongeduld zijn slechtste eigenschap noemt.

Ideëën genoeg. Zo pleit de preses vurig voor het instellen van jeugdbesturen van verenigings- tot KNDB-niveau. Bij onder meer Damclub Den Haag heeft de jeugd al met veel succes in deze vorm een eigen stem in het kapittel.

Jonge talent

Op het WK in Zwartsluis was De Jong trots op het Oranjekwintet dat toch maar een plekje veroverde bij de eerste acht. Met de 53-jarige Ton Sijbrands als de nationale *primus inter pares*. 'Ton is een vriend van me maar in feite is dit toch dramatisch. Met alle respect voor Kees Thijssen, maar moet je de gemiddelde leeftijd van dat vijftal eens zien. Waar blijft het jonge talent? Trouwens, vraag eens aan

een willekeurige voorbijganger of hij drie namen van dammers kent. Je kan er bijna gif op innemen dat hij niet verder komt dan Sijbrands, Wiersma en Clerc. Thijssen, die naam kent de massa niet. Kortom, onze pr zou wel wat beter kunnen". Niet al te verwonderlijk dan ook dat De Jong overweegt de - nieuwe - portefeuilles public relations en sponsoring voorlopig in eigen beheer te nemen. De nieuwe preses is meer een zaaier dan een ploeger. Wat zal de oogst zijn als hij over een jaar of vijf, zes zijn stutten trekt? "Net als in het bedrijfsleven is dan wel de houdbaarheidsdatum overschreden vind ik. Dus over een jaar of drie ga ik rondkijken naar één van mijn drie opvolgers. Er moet dan wél om gevochten worden dus".

Vals spelen via je horloge

Zo'n mobieltje-incident als onlangs bij Tomahaök/Westland-Hiltex zou wel eens kinderspel kunnen zijn met de nieuwe technologische ontwikkelingen. Ebbo de Jong huivert al bij het horrorscenario als de ene dammer zich straks de beste voortzetting via zijn horloge laat voorzeggen en zijn tegenstander quasi onschuldig aan de dop van zijn balpen draait. "Ik beloof je dat die ontwikkelingen er in razend tempo aan komen, hoor. Als dambond moeten we dan ook op dat soort zaken buitengewoon alert zijn. Anderzijds kunnen we er wellicht ook ons voordeel mee doen. Zo'n interland Nederland-Rusland, zoals pas in Brunssum, kan natuurlijk ook via internet worden verspeeld. Dan heb je geen reiskosten. En wat denk je van pakweg RDG/DIO-VAD, ofwel de clubcompetitie via het scherm? Ik weet eerlijk gezegd nog niet wat ik daarvan moet denken. Wel begrijp ik in dit computertijdperk niet dat er nog steeds aan correspondentiedammen wordt gedaan".

Een kijk op het dammen

door Sijbrand M. van Eijk

Roerige tijden - en toch is Het Damspel weer verschenen

Elke zomer daalt de rust over het land neer. En zeker als het mooi weer is, beheerst het niets of bijna niets doen tijdelijk ons leven. De regering regeert even niet, besturen besturen bijna niet en redacteurs redigeren bijna niet.

Maar Het Damspel heeft wél roerige tijden beleefd. Dat is begonnen met het vorige nummer. Vers van de pers - en juist op dat moment gaat de drukker failliet. Ons blad heeft nog net op tijd het pand van de drukker kunnen verlaten. Dankzij een snelle betaling van het Bonds bureau aan het verzendbedrijf in Sneek is Het Damspel in de tweede helft van juni bij de lezers in de bus gevallen, slechts iets later dan gepland.

Als een doorstart van de Leeuwarder drukker S-print uitblijft, moet worden omgezien naar een nieuwe drukker. En dat is gelukt. Voortaan rolt Het Damspel van de persen van BDU in Barneveld. Het blad moet ook worden vormgegeven. Daarvoor is eveneens een oplossing gevonden. Het bedrijf Graficelly in Reeuwijk van dammersvrouw Elly de Knikker verzorgt de lay-out.

Al ons materiaal (foto's, krantenknipsels, portretten, logo's, enz.) zit echter in de failliete boedel. Voor dit nummer hebben we ons even moeten 'behelpen'. En dat in een periode waarin we als redactie toch al te maken hebben met het stoppen van twee gewaardeerde medewerkers: Gert Dankers ('Beginners') en Arie van der Stoep (laatste aflevering van 'Partij en Compositie').

De lezer mag ervan uitgaan dat we uiterlijk met het eerste nummer van volgend jaar alles hebben 'opgelost'.

Namens de redactie,

Bob Nuys

Kees Thijssen: Dit is het jaar

Kees Thijssen, Nederlands kampioen 2003. We spreken elkaar onder een etentje in een Haags strandpaviljoen, niet ver van de speelzaal van het Axioma Orap Open waar Kees zojuist heeft gewonnen van Fred Ong. Toch is hij ontevreden over het verloop tot nu toe. Na zes ronden en negen punten zit Kees in een pelotonnetje met o.a. Virny, Valneris en Ndjofang, twee volle punten achter koploper Bert Zwart. Daartussen zitten nog Hans Jansen en Alexander Baljakin met tien punten.

door Henk de Witt

Nederlands kampioen, eindelijk!

Woensdag 16 juli 2003. Als we vanuit de koele speelzaal naar buiten wandelen lopen we tegen een muur van hitte op. Ruim 33°, een droge wind doet stof opwarrelen. Is Den Haag door mysterieuze krachten verplaatst naar de Grote Zoutwoestijn? Toch niet, het strand ligt nog op zijn gewone plaats, de golven rollen af en aan, als vanouds. We bestellen tournedos met pepersaus. Het gesprek kan beginnen.

Even vooraf: Kees Thijssen, 27 jaar jong, is een begenadigd dammer. Twee keer won hij het prestigieuze Bijlmertoernooi, in 1999 en 2001, voor o.a. wereldkampioenen als Tsjizjov, Schwarzman, en Valneris. Dan ben je een grote meneer. Toch beschouwt hij 2003 als het jaar van de definitieve doorbraak naar de wereldtop. Op 29 maart 2003 werd Kees Nederlands kampioen. Eindelijk, vindt hij zelf. Op 18-jarige leeftijd maakte hij al zijn debuut in het NK. Met twee nationale juniorentitels op zak gold hij als dé grote belofte van het Nederlandse dammen. Na acht finales was het dus in 2003 eindelijk raak. Daarvoor was zijn hoogste plek in een NK een gedeelde derde plaats met Rob Clerc.

Waarom sla je de Nederlandse titel hoger aan dan de twee Bijlmerzeges?
"Het NK is toch een officieel titeltoernooi met een zeer sterke bezetting. Bovendien duurt het toernooi veertien dagen en in het verleden wilde ik in de tweede week nog wel eens instorten. Ik heb

er hard aan gewerkt om het nu eens tot het einde toe vol te houden. Het was een beetje een onwezenlijke ervaring toen ik in de tweede helft van het toernooi in de gaten kreeg dat ik kon winnen. En een hele mooie ervaring toen het werkelijk was gelukt!"

Te sociaal

Waarom kon je het bij vorige gelegenheden niet volhouden?

"Er waren verschillende redenen. Maar de hoofdoorzaak lag bij mezelf, ik liet me te veel leven".

Hoezo en door wie?

"Niet door bepaalde personen in het bijzonder, het lag puur aan mezelf. Ik bleef na een partij hangen, ging urenlang analyseren. Rookte als een ketter en als anderen een biertje gingen drinken dan dronk ik een stevig biertje mee. Aan mijn fysieke conditie deed ik niets. Ik was te meegaand, ik rookte bijvoorbeeld zonder het overdreven lekker te vinden, het was een sociale gewoonte. Dat gold ook voor het drinken, in feite ben ik helemaal geen bierdrinker. Bij een NK voelde ik me in de tweede week altijd helemaal gesloopt. En dan kwamen de onvermijdelijke uitglijders, dan baalde ik van mezelf".

Schrijver dezes heeft één keer een balende Kees Thijssen meegemaakt na een verloren halve-finalepartij. De anders zo vriendelijke, rustige jongeman beende toen met grote stappen naar de deur en smeet die met zo'n enorme smak dicht, dat sommige spelers aan een bom-explosie dachten en vroegen waar de schuilkelder was. Op de gang klonk een krachtterm van vier lettergrepen (nee, geen *rododendron*) die knalhard door de dicht-geslagen deur de speelzaal binnen-drong. Maar we hadden het over roken en drinken. *Hoe zit het nu met roken en drinken?*

"Ik ben met beide gestopt".

Ook met drinken, helemaal?

"Nou ja, af en toe een wijntje bij het eten". Opgelucht maak ik hiervan een aantekening en bestel en passant nog een 'koninckje'. Kees houdt het bij spa groen, echt waar. De wind is gedraaid, komt nu van zee en is aangewakkerd tot bijna stormkracht. Bloemkoolwolken

ontstaan en waaien even snel weer over, de temperatuur daalt in een paar minuten zo'n acht graden. Maar koud is het allerminst, wel klam. Mijn brillenkoker waait met leesbril en al weg en komt met een sierlijk boogje in het zand onder ons terecht. Kees huivert, maar wuift mijn voorstel om ergens binnen te gaan zitten weg. Hij is de hele week al wat rillerig. Hij vertelt over het NK.

"Tijdens het NK fietste ik elke dag vanuit Diemen (Kees' woonplaats) naar Amsterdam. Dagelijks zo'n drie kwartier fietsen. Na de partij ging ik in de buurt nog even zwemmen. Ik voelde me veel fitter dan bij vorige NK's. Voor mij was het een voordeel dat het NK in Amsterdam was en dat ik gewoon thuis kon slapen. Dat is ook de reden dat ik in het Bijlmertoernooi altijd goed speel. Bij al die andere NK's, vooral in kleine plaatsen in de provincie waar weinig te beleven was, bleef ik maar een beetje in het hotel rondhangen". Ik zie het ritme voor me: analyseren, drinken, roken, analyseren...

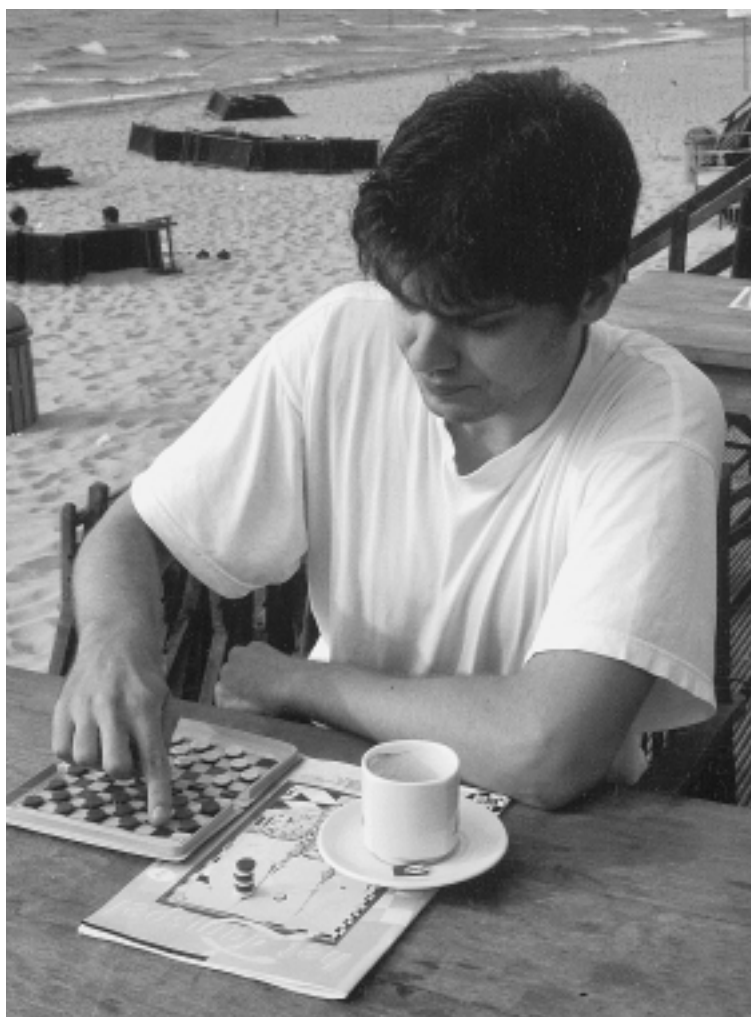
Kees bestelt koffie na het eten, ik een espresso plus een grand marnier. We filosoferen over het spel. Volgens Kees was Tsjizjov de laatste die echt belangrijke nieuwe inzichten heeft toegevoegd. Vanaf nu zal het gaan om details. Mede daarom is hij voorstander van de Delftse telling, maar niet in de variant die nu vigeert, 5-0 voor een overwinning, hij doet niet eens moeite om zijn lachen te verbergen. "Korfbaluitslagen", vindt hij.

Ach, wij dammers doen overal altijd zo moeilijk over, niemand heeft toch problemen met een tennisklap van 15-0? Welke scores stel jij dan voor?
Dammend Nederland, let goed op. De Nederlandse kampioen spreekt: "2-0, 1½-½, 1-1". Dit blijft dicht bij de huidige telling, en Kees vindt die halfjes wel chic staan. Hij heeft ook nooit problemen gehad met de schaaktelling.

A status

Het WK in Zwartsluis afgelopen mei was voor Kees Thijssen de bevestiging dat hij ook 'buitenshuis' de vereiste discipline kon opbrengen. Drie weken dammen in

van mijn doorbraak

het sterkst bezette toernooi ooit. Kees behaalde een heel mooie zesde plaats en bleef coryfeeën als Clerc, Gantwarg en Schwarzman voor. Deze prestatie leverde hem de felbegeerde A-status op. Iemand die in zijn/haar tak van sport bij de beste acht ter wereld hoort krijgt van het NOC*NSF de A-status toebedeeld. Dat betekent minstens een jaar lang een uitkering uit het Fonds voor de Topsporter. Kees kon daardoor zijn baan als receptionist bij een medisch centrum opzeggen. Een beetje met spijt, dat wel, want het sociale aspect van het werk beviel hem, terwijl de profdammer toch langere perioden op zichzelf is aangewezen. Toch heeft hij niet getwijfeld, hij heeft ambities om nog hoger te reiken. Dat horen wij graag.

Zit een wereldkampioenschap er ooit in?

“Ach, dat kun je nooit zeggen. Ik

ben nog jong. Kijk, een voorstellingsvermogen als dat van Sijbrands is uniek, dat zal ik nooit bereiken. De rekenkracht van spelers als Tsjizjov en Valneris is enorm, daar kan ik nog niet aan tippen. Maar ik train er wel op”.

Is daar op te trainen?

“Ja, voor een belangrijk deel wel. Maar elke dammer heeft weer zijn eigen specifieke talenten en mogelijkheden”.

Wat zijn die van jou?

Kees vindt het niet zo gemakkelijk daar een antwoord op te geven. “Ik ben behoorlijk productief tegen de iets mindere spelers. Dat gaat gepaard met risicovol spel, waarbij het ook wel eens mis kan gaan. Wat spelsystemen betreft ben ik behoorlijk allround. Tegen de echte toppers ben ik realistischer geworden. Belangrijk voor mij is het vergroten van mijn begrip van het spel. Sinds het NK 2001 van Zwart-

sluis train ik veel met Martin Dolfing. Opmerkelijk is dat Martin vorig jaar Nederlands kampioen werd en ik dit jaar. Je kunt dus wel zeggen dat onze samenwerking vruchten heeft afgeworpen. Kees noemt verder Paul Oudshoorn met wie hij veel heeft gewerkt. En Anatoli Gantwarg, die hem in zijn juniorentijd in belangrijke mate heeft gevormd.

Hoe het is begonnen

De onvermijdelijke vraag moet gesteld: *Hoe is het zo gekomen?*

“Toen ik een jaar of 9, 10 was begon ik thuis tegen mijn vader te dammen. Ik kreeg vijf stukken voor, maar verloor in het begin toch. Dat kon ik niet hebben en ik haalde een boekje uit de bibliotheek ‘Dammen met Jannes’. Toen ik elf jaar was werd ik lid van de jeugdclub in Heusden, een bekend vestingstadje niet ver van Den Bosch. Ik ben vlakbij opgegroeid, in het dorpje Oudheusden. Op de jeugdclub had ik al snel geen tegenstand meer, dus zochten we naar een andere club. Dat werd Heijmans Excelsior in Rosmalen. De jeugd speelde daar op zondag onder leiding van Ton van den Elzen. Mijn grote concurrent was daar Matthijs Robbens. We waren ongeveer even oud en we zijn jaren lang elkaars concurrent geweest. Zo ben ik bijvoorbeeld nooit aspirantenkampioen van Nederland geweest. In 1989 hield Matthijs mij van de titel af.

Matthijs heeft later voor zijn studie en een beroeps carrière gekozen. Ik ging na het gymnasium naar Amsterdam, Engels studeren, maar eigenlijk wilde ik vooral dammen. De studie heb ik na twee jaar afgebroken. Ik heb een tijdje van een uitkering geleefd, een baantje bij KPN gehad en tot voor kort dus die baan als receptionist bij een medisch centrum. De A-status komt als geroepen. Verder ziet het er naar uit dat ik binnenkort een woning in Amsterdam krijg. Ik zit nu nog steeds op een studentenflat in Diemen. Er is daar behoorlijk wat geluidsoverlast”.

Kees wint ook Open NK

We lopen terug door de duinen, op weg naar mijn eend waarmee ik

‘Elke dammer heeft zijn eigen specifieke talenten en mogelijkheden’

Kees Thijssen:
'Dit is het jaar van mijn doorbraak'

Kees naar station Hollands Spoor zal brengen. Want dit toernooi reist hij op en neer tussen Diemen en Den Haag en slaapt hij thuis. Ik vraag hem naar zijn beste partij. Hij aarzelt geen moment. "Dat was mijn partij tegen Johnnie de Leeuw in de halve finale NK in 1995. Het was de laatste ronde en de ronde daarvoor had ik pijnlijk verloren van Arjan van Leeuwen (dat leverde de woede-uitbarsting op die ik boven beschreef, HdW) Ik moest winnen om me te plaatsen voor het NK. Het werd een mooie omsingelingspartij die ik won. Trouwens, jij was daar bij want dat jaar speelde jij ook in de halve finale, we zaten in dezelfde groep, weet je nog?". Ik herinner me dat heel goed, ook dat ik toen van Kees verloor. "Je verloor niet alleen van mij, je incasseerde de ene nul na..." Ik onderbreek hem haastig.

Wacht even, dit interview gaat over jou, de lezer hoeft niet te weten dat ik toen de ene nul na de andere incasseerde. Kees grinnikt, net iets te hard naar mijn zin. Inmiddels lopen we in de Haagse Vogelbuurt, waar ergens mijn eend moet staan. Volgens mij moeten we rechtsaf en dan de tweede links. "Hij staat hier", zegt Kees, "vlak voor je neus". Dat klopt. Kees wijst op de enigszins gammele staat van mijn auto. Ik zeg dat dat slechts de buitenkant is, vorige week is hij weer glansrijk door de APK gekomen. De monteur van dienst zei wel dat het raadzaam was om voorzichtig te doen bij het instappen. Dat doen we en tien minuten later zet ik Kees af bij Hollands Spoor. De volgende dag

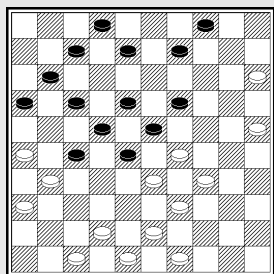
Bij de boekenstand in Den Haag.

wint hij (fortuinlijk) van Peter van der Stap, de dag erna gaat het mis tegen Valneris. Op de sluitingsdag speelt hij remise tegen Evert Bronstring. Baljakin wint het toernooi, Kees wordt negende. We drinken

samen een jus d'orange. "Ik was niet zo goed dit toernooi", zegt Kees. "Ik was de hele week een beetje rillerig". Precies een week later wint hij ook het Open NK.

De mooiste partij

Kees Thijssen - Johnnie de Leeuw 2-0, 2.04/2.18, halve finale NK, 25-02-1995

29.15-10! 4x15
 30.25-20! 15x24
 31.29x20

01. 32-28	19-23	13. 37*28	11-17	25. 34-29	13-19	37. 29*18	12*23	49. 26-21	16*27
02. 28*19	14*23	14. 28-23	19*28	26. 40-34	03-08	38. 38-33	07-12	50. 31*22	25-30
03. 37-32	10-14	15. 30*19	13*24	27. 30-25	19-23	39. 47-42	09-14	51. 22-17	30-35
04. 41-37	05-10	16. 34-30	25*34	28. 37-31	14-19	40. 34-29	23*34	52. 49-44	13-18
05. 46-41	14-19	17. 40*20	07-12	29. 15-10	04*15	41. 39*30	28*39	53. 17-11	19-24
06. 35-30	20-25	18. 20-15	01-07	30. 25-20	15*24	42. 43*34	12-18	54. 11-07	24-30
07. 40-35	15-20	19. 44-40	10-14	31. 29*20	19-24	43. 34-29	02-08	55. 43-39	18-23
08. 44-40	20-24	20. 40-34	17-22	32. 20*29	09-14	44. 42-38	08-13	56. 36-31	23-29
09. 50-44	17-21	21. 35-30	11-17	33. 29-24	14-19	45. 48-43	19-23	57. 07-01	
10. 31-26	21-27	22. 45-40	06-11	34. 24*13	18*09	46. 38-32	23*25		
11. 32*21	16*27	23. 38-33	11-16	35. 42-38	08-13	47. 32*23	13-19		
12. 33-28	23*32	24. 41-37	08-13	36. 33-29	13-19	48. 23-18	22*13		

Bij het heengaan van *Frans Kalsbeek,* *een doener op de achtergrond*

door Anton Janssen

Frans Kalsbeek is ons plotseling ontvallen. De sympathieke Nijmegenaar is 'in het harnas' gestorven. Frans overleed tijdens het toernooi in Brunssum waar hij verbleef voor het beoefenen van zijn geliefde damsport. Wij kennen Frans vooral van het jaarlijks Open toernooi in Nijmegen waarvan hij de grondlegger was. Onder zijn leiding groeide dit uit tot het grootste en vaak ook sterkst bezette internationale zomer-toernooi. Zijn verdiensten voor dit jaarlijks treffen zijn groot geweest. Ik zou Frans willen karakteriseren als een doener in de damwereld, als iemand die jarenlang actief en toch ook weer bescheiden was en als iemand die nooit op de voorgrond trad. Zijn grote inzet voor de damsport werd in 1986 gewaardeerd met het lidmaatschap van verdienste van de KNDB en in 1998 met het erelidmaatschap van de Gelderse Dambond.

De in Heerlen geboren en al jaren in Nijmegen woonachtige Kalsbeek gold in de Keizer Karelstad als een vooraanstaande dammer. Daarnaast zette hij zich ook in voor de damsport in den lande (ook b.v. voor de vroegere Persvereniging van Damredacteuren), in de provincie (voor de GDB) en in de regio (district Zuid Gelderland). Frans maakte naam met initiatieven, waarvan hij de taken ook langdurig zelf invulde. Zo was hij gedurende een reeks van jaren eindredacteur van het Gelders Damnieuws en ook jarenlang opsteller van de uitslagenbulletins van de GDB.

Een bijzondere bezigheid was het uitgeven van partijnotaties, via bulletins of boekjes, van competities en toernooien. Frans hoorde tot de (anonieme) groep van dammers die Turbo Dabase van het verloop van partijen voorziet.

Tijdens het Open NK van deze zomer in Nijmegen zagen we Frans nog aan het werk bij het verwerken (en soms ook reconstrueren) van het verloop van partijen. Dankzij zijn bijdrage lukte het de Nijmeegse organisatoren om vóór de volgende ronde weer een bulletin met uitslagen én partijnotaties aan de deelnemers uit te reiken. Ook aan de organisatie van andere toernooien en andere activiteiten in en rond Nijmegen (b.v. het jaarlijks Plm. 55 toernooi in Lent) leverde Kalsbeek belangeloos zijn werkzaam aandeel. Damvereniging Vriendenkring in Nijmegen, de oudste van Gelderland, moet verder zonder zijn gewaardeerde voorzitter. Frans Kalsbeek laat niet alleen als dammer bij Vriendenkring en DC Lent maar meer nog als organisator en bestuurder een moeilijk in te vullen lege plaats achter. Moge hij rusten in vrede.

brief van een lezer

Organisatie van NK welpen in Enkhuizen grote klasse

Zaterdag 7 juni 2003 werd voor de welpen het NK dammen in Enkhuizen gehouden. Opvallend was hierbij dat de organisatie de touwtjes strak in handen had. Zo kan het dus ook.

Ik ben al heel wat toernooities met mijn zoon mee geweest, maar nog nooit verliep een toernooi zo gesmeerd als dit. Na ontvangst van een rugzak met lunchpakketje konden de kinderen plaatsnemen achter de borden die netjes waren opgesteld achter een rij tafels waar ouders en andere 'belangstellenden' voor moesten blijven staan. Zij konden vanaf gepaste afstand de partijen volgen. Nadat de arbiter duidelijk de huisregels had verteld en wanneer hij ingeschakeld mocht worden werd er op tijd begonnen. Dit gebeurde nadat de arbiter de klokjes had aangezet. Later begreep ik dat dit eigenlijk altijd zo hoort. Als de partij klaar was wachtten de kinderen netjes op de arbiter, gaven de uitslag door en verlieten het 'speelveld'. In de rest van de zaal mocht niet luid worden gesproken, gerend, enz. Opvallend was dat geen enkele speler tijdens de wedstrijd zat te eten of te snoepen. Voor degene die nog nooit bij een welpentoernooi heeft gekeken, er wordt altijd wel een appel of lolly gegeten. Ja zelfs chips, ijs of een bakje patat naast het bord is niet ongebruikelijk. Doordat er vooraf duidelijk was verteld wat de regels waren, leek het wel of ze dat hier niet gepast vonden. De uitslagen werden in de ruimte naast de speelzaal gehangen en voor alle spelers was er een beker. Tenslotte was het ook niet niks als je mee mocht doen.

Een week later, 14 juni, deed een aantal van deze welpen mee aan het NK Sneldammen. Opvallend was dat zij niet zaten te eten tijdens de partij en hun vinger opstaken als de partij afgelopen was. Ze leren snel. Verder vond ik het - zoals gewoonlijk - rommelig. Er werd veel rond de tafels gehangen, sommigen begonnen veel te vroeg voordat het algemene startsein werd gegeven. Enfin het bekende beeld van een doorsnee toernooi.

Hoewel mijn zoon in Enkhuizen zeker niet beter had gespeeld dan anders, geef ik toch de voorkeur aan zo'n strakke organisatie. Mijn complimenten. Men kan hierover natuurlijk van mening verschillen, maar misschien moeten de regels hierover nog eens worden doorgenomen of bijgesteld. Maar als dat is gedaan moeten ze daarna ook worden nageleefd.

Dagmar van Rossum

Twee ereleden

De Bondsraad heeft **Anton Janssen** en **Jo Peeters** voor hun grote verdiensten voor de damsport benoemd tot erelid.

De hoge onderscheiding viel Anton Janssen ten deel omdat hij in Gelderland tientallen jaren als bestuurslid in allerlei functies actief is geweest. Hij heeft op voorbeeldige wijze de berichtgeving over damevenementen in de provinciale media verzorgd. Onder zijn activiteiten viel vooral zijn betrokkenheid op bij het Nederlands kampioenschap voor visueel gehandicapten. Anton Janssen is boven een periode bestuurslid van de KNDB geweest. De onderscheiding werd uitgereikt bij de opening van het Open NK in Nijmegen.

Jo Peeters is vele decennia de centrale figuur geweest in de Noord-Brabantse dambond. Hij heeft verschillende bestuursfuncties bekleed, maar zich vooral verdienstelijk gemaakt in zijn contacten met de media. Hij zorgde ervoor dat de damsport op veel manieren in de belangstelling kwam te staan. De onderscheiding is hem uitgereikt op de jaarvergadering van de PNHDB.

Teletekst

Het damnieuws op NOS Teletekst is voortaan te vinden op pagina 616.

Overleden

Het bestuur geeft met leedwezen kennis van het overlijden van: T. Drost, DV Zuidwolde; P. Slokker, DC Huizen; P. Kos, DC Huizen; J. Verkade, MDV Monster; T. Rorije, DC Hoorn; H. Elberse; T.C. van Es, CAB Holland/DEZ, Hardinxveld-G'dam; H. Walgemoet, DC Hengelo; F. Verhoeven, DDC Deventer; G. van Heerdt, EC Ederveen; W. Feyen, EDGV Eindhoven; F. Kalsbeek, ND Vriendenkring/DC Lent; D. Dibbets, MDV Monster.

Eindstanden:

Kampioenschap van Nederland voor meisjes in Heteren

Welpen: 16 deelnemers speelden een toernooi volgens Zwitsers systeem. Er werden 9 partijen gespeeld (2 punten bij winst).

Eindstand aan kop:

1.	Heike Verheul, Groningen	9. 8. 0. 1. 16
2.	Vicky Andriessen, Delft	9. 7. 0. 2. 14
3.	Judith Rijgersberg, Delft	9. 6. 1. 2. 13

Pupillen: 14 deelnemers speelden een rondtoernooi (3 punten bij winst).

Eindstand aan kop:

1.	Rebecca van Beek, Heino	13. 9. 4. 0. 31
2.	Marjolein de Bruijn, Alphen a/d Rijn	13. 9. 2. 2. 29
3.	Renée Doleman, Lent	13. 9. 1. 3. 28

Aspiranten: 15 deelnemers (aangevuld met een dummy) speelden 10 ronden Zwitsers (2 punten bij winst)

Burgemeester mevrouw E. Tuijnman van de gemeente Overbetuwe staat op het punt de openingszet te verrichten van het NK meisjes in Heteren.

Eindstand aan kop:

1.	Andrea Gutter, Enkhuizen	10. 6. 4. 0. 16
2.	Carlijn Aalbers, Nijmegen	10. 6. 3. 1. 15
3.	Leonie de Graag, Goes	10. 6. 2. 2. 14

Junioren: 6 deelnemers speelden een rondtoernooi (3 punten bij winst).

Eindstand aan kop:

1.	Saskia Veltman, Harlingen	5. 3. 2. 0. 11
2.	Marjolein Bakker, Heerhugowaard	5. 2. 1. 2. 7
3.	Roelinda Lunenburg, Dedemsvaart *	5. 1. 3. 1. 6

* Na barrage met Marjoleine Geurts uit Lent

NK welpen, Enkhuizen 7 juni

1.	Rik Verboon	9-17,
2.	Wouter Sipma	14
3.	Roel Boomstra	13

NK pupillen IJmuiden 29 t/m 31 mei

1.	Stefan Stapper	9-14 *
2.	Frerik Andriessen	9-14 *
3.	Pieter Steijlen	9-1

* Na barrage

Ook Lemmen, Hezemans, Remeijer en van Meerkerk behaalden 11 punten

NK aspiranten, Culemborg 10-19 juli:

1.	Pim Meurs	11
2.	Maikel Palmans	10
3/4.	Klaas Hendrik Leijenaar en Gert Jan Hoeve	9

NK junioren, Westerhaar

1.	Niek Kuijvenhoven	11-15
2.	Bennie Provoost	14
3.	Jasper Lemmen*	13
4/5.	Boudewijn Derkx, Dik de Voogd *	
6.	Ernst Jan de Bruijn *	

* Na barrages

Eindstanden Europese kampioenschappen jeugd:

Stefan Stapper kampioen! Jasper Lemmen tweede.

Welpen meisjes:

1.	A. Reszka (Polen)	7-10 (40)
2.	A. Flisikowska (Polen)	7-10 (38)
3.	A. Glebova (Rusland)	7-9

Heike Verheul scoorde 4 punten.

Welpen jongens:

1.	V. Mazur (Oekraïne)	7-12
2.	S. Grudskiy (Rusl.)	7-9
3.	P. Daliga (Polen)	7-9

Rik Verboon behaalde 7 punten.

Pupillen meisjes:

1.	S. Kirillina (Rusl.)	9-14
2/3.	A. Galyaga (Oekraïne) en
A. Petlicka (Polen)	9-13

Van de Nederlandse speelsters haalde Rebecca van Beek 10, Mei Jhi Wu 9 en Marjolein de Bruijn 5 punten.

Pupillen jongens:

1.	Stefan Stapper (Nederland)	9-16
2.	A. Tolchikov (Wit-Rusland)	9-15
3.	A. Saponenko (Oekraïne)	9-13

Van de overige Nederlandse spelers haalde Pieter Steijlen 10 en Frerik Andriessen 9 punten.

Aspiranten meisjes:

1.	I. Platonova (Rusland)	9-13
2.	O. Abdoullina (Rusland)	9-13
3.	E. Zile (Letland)	9-12
- Carlijn Aalders scoorde 9 en Leonie de Graag 6 punten.

Aspiranten jongens:

1.	G. Struchkov (Rusland)	
2.	I. Mikhalchenko (Wit-Rusland)	
3.	A. Ivanov (Oekraïne)	

De Nederlanders Klaas- Hendrik Leijenaar, Maikel Palmans en Pim Meurs bezetten de 8e t/m 10e plaats met ieder 10 punten.

Junioren meisjes:

1.	E. Pestunova (Oekraïne)	9-15
2/3.	A. Chylewska (Polen) en
L. Sirbayeva (Rusland)	9-12.

Roelinda Lunenburg haalde 9 en Marjolein Bakker 5 punten.

Junioren jongens:

1.	A. Mironov (Rusland) *	
2.	Jasper Lemmen (Nederland) *	
3.	N. Malychyev (Rusland) *	

4.	V. Zadorozniy (Oekraïne) *	allen 9-12
- * Eindrangschikking na barrages

De Nederlandse equipe eindigde in het landenklassement op de vijfde plaats. Rusland (FID) werd eerste Polen en Oekraïne gedeeld tweede.

Golden Prague 2003. Praag 15- 21 juni

1.	R. Misans (Letland)	7-11
2.	Andrew Tjon A Ong (Ned.)	7-10
3.	o.a. Dik de Voogd (Ned.), Paul Sier (Ned.)
Erwin Heslinga (Ned.)	7-9

WK aspiranten Hijken

1.	A. Tolchikov (Wit-Rusland)	9-12 *
2.	R. Varik (Estland) *	9-12
3.	Klaas-Hendrik Leijenaar (Ned.)	9-12 *

* Na barrages

Pim Meurs behaalde 11 punten. Mike Koopmanschap, Jochem Zweerink en Maikel Palmans behaalden allen 10 punten.

WK meisjes Hijken

1.	I. Platonova (Rusl.)	9-15
2.	Y. Antufjeva (Rusl.)	9-13
3.	Lubchinskaja (Rusl.)	9-12

Saskia Veltman behaalde 9 punten, Roelinda Lunenburg 8, Marjolein Bakker 5 en Anne-Wil Koopman 2 punten.

NK sneldammen, Steenwijk 14 juni

Categorie A:

1.	A. van Berkel	15
2.	A. v.d. Weteringh	13
3/4.	R. Mooser en M. Knipper	9

Categorie B:

1.	W. Voskuil	15
2.	H. Arissen	15
3.	T. van Megen	14

Categorie C:

1.	A. de Greef	19
2.	B. Douma	17
3.	M. Luiten	11

Vrouwen:

1.	T. Chub	19
2.	N. Hoekman	16
3.	O. Kamysheeva	14

Junioren:

1.	B. Derkx	15
2.	D. de Voogd	13
3.	W. Ludwig	11
4.	J. Lemmen	11

Aspiranten:

1.	P. Meurs	16
2.	M. Palmans	15
3.	K.H. Leijenaar	13

Pupillen:

1.	F. Andriessen	14
2.	S. Stapper*	
3.	P. Steijlen*	
4.	J. van Dijk*	
5.	Y. Wong*	11

* Volgorde na barrages

Welpen:

1.	B. Jansen Verplanke	17
2.	C. van Ede van der Pals	15
3.	V. Andriessen	13

Salou 2003, 24 mei t/m 3 juni, 9 rondes

1.	Valneris (Letland)	14
2.	Kees Thijssen (Ned.) Kalinov
(Rus.) Nina Hoekman (Ned.),
Gantwarg (Wit-Rusland)	13

Tallinn 28 juni – 6 juli:

1.	Valneris	12
2/5.	Gantwarg, Misans, Kirzner,
Boezjinski	11
6.	Hein Meijer (Ned.)	10

Axioma Open Den Haag 12 t/m 19 juni

1.	A. Baljakin	9-14
2.	G. Valneris	9-14
3.	Hans Jansen (Ned.)	9-14

Nijmegen Open Ned. Kampioenschap

1.	Kees Thijssen (Ned.)	10-17
2.	Johan Krajenbrink (Ned.)	10-16
3.	Geert van Aalten (Ned.)	

Brunssum open:

1.	A. Schwarzman (Rusl.)	8-13
2.	Erwin Heunen (Ned.)	8-13
3.	A. Schotanus (Ned.)	8-13

DuWo Delft - van toptoeernooi naar festival

De Beestenmarkt

door Henk de Witt

Wat in 2001 begon als een toptoeernooi met zes deelnemers is in 2003 uitgegroeid tot een waar dam-festival. Naast het Toptoeernooi was er dit jaar een Meestergroep, een Open Toernooi en nog veel meer. Het festival startte op 21 juni met een groot Openlucht Toernooi. Midweek was er overdag een Universiteitentoernooi voor teams en 's avonds een Sneldamtoernooi. En dan waren er nog twee kleinere, maar kleurrijke evenementen op de zondag: een Vrouwen-toernooi en de jaarlijkse match Sranti-DOS. Hoofdsponsors waren studenten-huisvesters DuWo en de gemeente Delft. Co-sponsors waren TU Delft, projectontwikkelaar Proper-Stok, bouwverhuur Ballast Nedam, de Zalwin Groep (Juliana Hotel, Dutch Hotel, Hotel Johannes Vermeer) en doe-het-zelfcentrum Hubo Delft.

Drie winnaars: Clerc, Gantwarg, Tsjizjov

Het start- en prijzengeld voor het toptoeernooi ligt inmiddels ruim hoger dan bij een titeltoernooi als NK of WK. De hoofdprijs werd dit jaar broederlijk gedeeld door Rob Clerc, Anatoli Gantwarg en Alexei Tsjizjov. Overigens kende het toernooi een novum. De zes deelnemers speelden eerst een rondtoernooi. Vervolgens speelden zij op de laatste dag een rapidcompetitie. Daarin waren punten te verdienen die meetelden voor het eind-klassement.

Dit leverde het volgende beeld op:

De winnaars v.l.n.r.
Anatoli Gantwarg,
Rob Clerc, Alexei Tsjizjov

Ndjofang wint Meestergroep

Jean Marc Ndjofang verving op het laatste moment de Braziliaanse kampioen Francisco Marcelo Olivera. Ndjofang zou natuurlijk ook een geschikte kandidaat zijn voor de Topgroep en dat bewees hij overtuigend. Na een verrassende nederlaag tegen de Franse vice-kampioen Thierry Delmotte in de openingsronde, in een door de Fransman schitterend en risicovol gespeelde partij, stelde Jean Marc vervolgens orde op zaken. Vooral in het afsluitende rapidtoernooi was hij ongenaakbaar, hij won al zijn vijf partijen!

eindstand totaal

1. Jean M. Ndjofang (Kam)	23 pt
2. Fred Ivens	16,5
3. Thierry Delmotte (Fra)	15,5
4. Nina Hoekman	12
5. Alex Mathijssen	11
6. Ewa Schalley (Bel)	10

Van der Stap winnaar Open Toernooi

Het Open Toernooi was van bescheiden omvang, 20 deelnemers. In de slotronde versloeg Peter van der Stap koploper Hermen Kroesbergen en greep daarmee op de valreep de hoofdprijs.

De top vijf,

7 ronden zwitsers	pt	wp
1. Peter van der Stap	26	140
2. Krijn ter Braake	23	136
3. Jan de Koning	23	132
4. Hermen Kroesbergen	22	133
5. Ruud van Drunen	22	115

De overige toernooien

Het Openlucht Toernooi werd in de hoogste groep gewonnen door Jean Marc Ndjofang voor Jeroen Kos en Wim Bremmer. Opmerkelijk was dat Jan de Koning uit Wieringen, die de B-groep won, in het totaal klassement na Ndjofang en Kos als derde eindigde. Jan is de zestig gepasseerd en gaat steeds beter dammen. Waar ligt zijn top? Gantwarg schreef het Sneldamtoernooi op zijn naam, voor erkende specialisten als Clerc en Tsjizjov. In de B-groep werd Nina Hoekman eerste, voor Arie van de Weteringh en Arjen de Mooij. Het Universiteitentoernooi werd gewonnen door Amsterdam. Het winnende team: Jesse Bos, Martin van Dijk en Peter Hoogteijling. Tweede werd de kampioen van vorig jaar, Leiden. Het Vrouwen-toernooi werd bij de clubspeelsters gewonnen door Astrid van der Stelt voor Sarah Rijgersberg en Vicky Andriessen. Bij de recreanten won Silvia Rijgersberg voor Annemiek Rijgersberg en de derde plaats was voor favoriete Quirine van der Salm. De jaarlijkse match tussen de Sranti, de Surinaamse vereniging in Delft, en een selectie van DOS Delft eindigde in een monsterzege voor de Surinamers: 28-7.

Terugblik op het festival

Het Openluchttoernooi trok 142 deelnemers, bijna twee keer zo veel als vorig jaar. De deelnemers kwamen uit het hele land, van Groningen tot Zuid-Limburg. Het weer was mooi en door de platanen op de Beestenmarkt werd het zonlicht gefilterd, zodat men ook weer niet door de zon werd geroosterd. De horeca rond het plein werkte fantastisch mee. Stoelen en geluidsinstallatie werden gratis ter beschikking gesteld, elke deelnemer kreeg een consumptiebon die bij elk café 'verzilverd' kon worden. Overigens moesten door de grote toeloop in de laatste dagen in allerlei extra tafels en stoelen worden gehuurd. Het Sneldamtoernooi op 25 juni was ook een klapper met 72 deelnemers. De toppers hadden overdag een rustdag gehad en in het start- en prijzengeld was hun deelname aan het sneldammen verdisconteerd. Voor met name de jeugd was het een belevenis om te midden der kampioenen te spelen. De rapidcompetitie voor de toppers en de meesters bleek een succes. Elk uur, als de beslissingen vielen,

reguliere toernooi

1. Alexei Tsjizjov (Rus)	16 pt
2. Anatoli Gantwarg (W.Rus)	15
3. Rob Clerc	14
4. Macadou N'Diaye (Sen)	10
5/6 Tanya Chub	5
Geert Prinsen	5

rapidtoernooi

1. Clerc	6 pt
2. Gantwarg	5
3. Tsjizjov	4
4. N'Diaye	3
5. Chub	2
6. Prinsen	1

eindstand totaal

1/3 Clerc	20 pt
Gantwarg	20
Tsjizjov	20
4. N'Diaye	13
5. Chub	7
6. Prinsen	6

stond het zaaltje waar de toppers speelden bomvol. Het Universiteitstoernooi had weer een heel eigen karakter, informeel en gezellig. Na afloop kregen de studenten (en gastspelers) een diner aangeboden. Het bleek nog niet zo eenvoudig te zijn om de teams compleet te krijgen en vooral te houden. Er waren nogal wat afzeggingen op het laatste moment. Het team van Groningen werd zelfs het verhaal van de vier kleine Groningertjes... Improvisatie is gelukkig één van de kenmerken van het Delftse festival. We gingen terug van viertallen naar drietallen, Amsterdam stond grootmoedig een gastspeler af en Leiden kwam met twee teams.

De organisatie van het festival was in handen van Thijs de Cuijper, Petra Manca, Gerard Rijgersberg en Henk de Witt. Belangrijke beslissingen werden steeds doorgenomen met adjunct-directeur van DuWo, Peter van Hemmen, die tevens de sponsorwerving voor zijn rekening nam en Harm Wiersma, voorzitter van het Comité van

Aanbeveling. Uiteraard hebben vele damliefhebbers op de een of andere manier een bijdrage geleverd aan het welslagen van dit evenement. Met name mogen genoemd worden Claudia Bakker en Marga de Cuijper, die de bar voor hun rekening namen, en manusje van alles Nafthali Rijgersberg.

Delftse telling nu ook in NK

In het Toptoernooi, de Meestergroep en het Open Toernooi werd gespeeld met de Delftse telling: winst 5-0, puntenoverwinning 3-1, remise 2-2. Na drie jaar 'Delft' zal de telling in 2004 voor het eerst in het NK worden toegepast. Althans het principe, want de precieze variant is nog onderwerp van discussie. Een historische doorbraak! Wat kan men verwachten voor het NK? In ieder geval een forse stijging van het aantal beslissingen en daarmee een behoorlijke sportieve facelift. Na drie jaar Delft met in totaal 45 partijen ligt het aantal beslissingen in het toptoernooi op 55%. Een uitzonderlijk hoog percentage voor een groep met vier absolute wereldtoppers en twee sterke subtoppers. In aantallen: 20 winstpartijen, 5 puntenoverwinningen, 20 remises. De vlucht vanuit een inferieure stelling naar een benauwde remise, de grote verantwoordelijke voor het hoge

remisepercentage in toptoernooien, is grotendeels afgesneden. De aanwijzingen zijn sterk dat de mogelijkheid van een puntenoverwinning ook het aantal 'gewone' winstpartijen omhoog brengt. Overigens was het aantal remisepartijen (2-2) tussen de wereldtoppers dit jaar groot. We zullen goed in de gaten moeten houden of dit incidenteel was of dat de grootmeesters inmiddels te gemakkelijk naar 2-2 kunnen afwikkelen.

De Meestergroep is weer een ander verhaal. Daar was geen enkele puntenoverwinning. In het reguliere toernooi lag het aantal winstpartijen op 47%. Beslist interessant is de verdeling van winstpartijen over de rondes. Na drie van de vijf rondes waren er van de 9 partijen maar liefst 6 in winst geëindigd. In de vierde ronde eindigden alle partijen in remise, gevolgd door twee remises in de vijfde ronde waardoor het aantal winstpartijen nog onder de 50% zakte. In het rapidtoernooi eindigden maar liefst 12 van de 15 partijen in winst, derhalve 80% winstpartijen!

In het Open Toernooi eindigden van de 70 partijen er 49 in winst, 3 in een puntenoverwinning en 18 in remise. Derhalve een beslissingspercentage van 74%.

Het Delftse 'kernkabinet' v.l.n.r. Petra Manca, Gerard Rijgersberg, Henk de Witt, Thijs de Cuijper

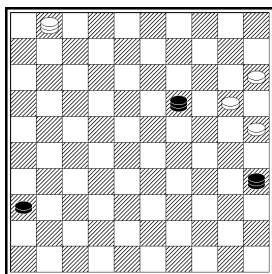

diagram 1

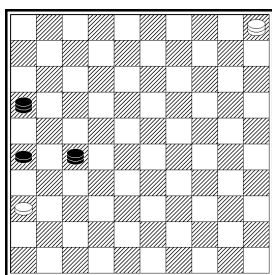

diagram 2

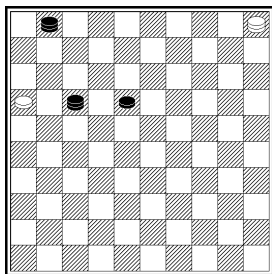

diagram 3

Tot slot drie diagrammen (nooit 'we gaan over tot de techniek' zeggen) in het teken van de Delftse telling. Halve finalisten en finalisten NK 2004 opgelet! In twee van de drie diagrammen werd te vroeg remise gegeven.

Diagram 1, Clerc-Tsjizjov, 1e ronde.

Er werd remise gegeven, maar Rob Clerc ontdekte dat zwart hier grote kansen heeft op een puntenoverwinning ondanks zijn minimale materiaal. Voer voor liefhebbers van de nieuwe eindspelen. Fred Ivens, iets voor jou?

Diagram 2, Chub-Gantwarg, 1e ronde rapidtoernooi.

Dit is een standaardpositie in de Delftse telling. Tanya aan zet, moet de schijf op 36 offeren en genoeg nemen met een puntennederlaag. Dat deed zij ook. Immers na 5-46 volgt de klemzet 26-31! De zwarte dam mag niet meer losstaan. Na 1.46-5 16-2 2.5-46 2-7 3.46-5 2-16! is het gebeurd.

Diagram 3, Prinsen-Tsjizjov, 5e ronde rapidtoernooi.

In zijn allerlaatste partij had Alexei remise gegeven. Al snel spookte het door zijn hoofd dat dit wel eens te vroeg geweest kon zijn en vroeg hij om een zakdambordje. Het bleek dat hij altijd tot de positie in diagram 3 had kunnen komen. En dat is een puntenoverwinning! De lezer mag dit zelf nagaan. Dit grapje kostte hem € 330. De ongedeelde hoofdprijs was € 1500, de drie winnaars kregen nu elk € 1170.

Een avondje uit (3)

Nieuwsgierig stapte Tanja om halfnegen naar binnen. Eén keer per maand was er een soort instuif op de damclub en van haar buurjongen Gauke had ze gehoord dat het dan heel gezellig was. Op de instuif kwamen de jonge jeugdleden ook en dan deden ze allerlei leuke dingen. Vorig jaar hadden ze een damplaybackwedstrijd als laatste avond gehad. Fedde had toen gewonnen. Die had Sijbrands prachtig nagedaan bij het demonstratiebord. Ze had besloten toch eens op de instuif te kijken.

Anton zag haar binnenkomen: "Hé Tanja, leuk om je te zien. Kijk maar eens even rond, wat er allemaal gebeurt vanavond". Ze zag haar oudere vriendin Joke tegen een meneer spelen. Joke wenkte haar: "Hai Tanja. Dat is een tijd geleden". Vervolgens gingen ze even lekker keuvelen. Meneer Postma vond het al lang best. Hij ging tegen Edwin, ja die kende ze ook nog ergens van, vertellen dat hij vroeger best wereldkampioen had kunnen worden. Edwin zat achter een laptop. "Wat doet Edwin daar?", vroeg ze. "O, Edwin speelt op internet drie-om-eentjes tegen Tjali Baba. Dat vinden ze allebei grappig".

Ze keek verder en zag dat een aantal jeugdspelers samen met wat oudere spelers aan het sneldammen waren. Nog een tafel verder zaten twee Turkse menere te spelen, zij vergaten volgens haar telkens te slaan. Ze liep even naar Gauke toe en zei: "Gauke, zijn dat ook leden van de damclub?". "O nee, niet echt. Dat is de vader van Yahim. Die heeft twee maanden geleden op de instuif uitgelegd hoe je op z'n Turks kan dammen. Daarna heeft hij een partijtje Turks gespeeld met de clubkampioen. Die won hij. Hij speelt nu tegen de Turkse groenteboer uit de buurt. Misschien komen er binnenkort nog meer Turkse vrienden".

Anton kwam weer even bij haar langs en zei: "En Tanja, hoe vind je het?". "Best wel gezellig, maar heel anders dan twee jaar geleden". "Ja, er is wel wat veranderd. We zagen telkens dat de jeugdleden het niet naar hun zin hadden als ze op de grote club kwamen. Nu doen we één keer per maand een instuif waar van alles kan en die georganiseerd wordt door een jeugdcommissie. Laatst heeft Danny uit Groningen een clinic gegeven over de slagzetten van Franse spelers. De senioren spelen op de instuifavond ook de bekercompetitie. Op de onderlinge hebben we nu ook een andere competitie, waar je meer potjes op een avond kan spelen, en dat mag zelfs wel eens een partijtje Fries dammen zijn. Daarnaast hebben we ook nog de gewone competitie". "En wat vinden de oudere mensen van de instuif?". "Nou, sommigen vinden het niet zo leuk, en blijven die avond weg. Ze kijken dan een keer naar een Champions League wedstrijd. Maar op de gewone clubavond komen ze weer". Joke kwam langs. 'Zullen wij nog een paar potjes doen?' 'Graag'.

Boing, boing. Ze hoort de klok van het café slaan. Mijn heden, halfelf al! Ze had haar vriend beloofd het niet te laat te maken. Enfin, van Joke had ze toch al verloren. Ze liep naar de uitgang en nam afscheid. "Tot ziens". Ze betrapte zich erop dat ze dit nog meende ook. Ze wilde ook weer eens op een gewone clubavond kijken. Misschien dat ze dan toch maar lid werd. En op de volgende instuif moest Douwe maar gewoon mee. Die keek toch al veel te veel naar de Champions League.

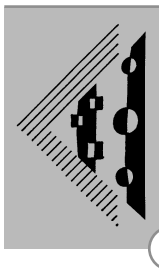
Fictie? Ja! Een utopie? Hopelijk niet.

Piet Bouma

Piet Bouma is penningmeester van damclub Huizum in Leeuwarden en lid van de Bondsraad.

Record Sijbrands op video

De geslaagde poging van Ton Sijbrands op 21 december 2002 om het wereldrecord blind-simultaan dammen te verbeteren zal iedereen zich nog goed kunnen herinneren. Van dit publicitair zeer geslaagde evenement heeft Nico Kruijswijk video-opnamen gemaakt en daarvan een band samengesteld. Deze band is tegen betaling van € 19,50 (incl. verzendkosten) bij hem te bestellen. Als u hiervoor interesse hebt, neem dan contact met hem op. Zijn adres is: Julianaplantsoen 262, 1111 XZ Diemen, tel. 020-6993235.

Partij en Compositie

Arie van der Stoep
Burgemeester Vlaklaan 30
4927 AB Hooge Zwaluwe
Avdstoep@xs4all

Het verdomhoekje

Halverwege de 19e eeuw stond het dammen er in ons land beter voor dan het schaken. Weliswaar verscheen er vanaf ca. 1750 een aantal schaakboeken, maar daarin schemert invloed van dammen. Een pion bijvoorbeeld die op weg is naar promotie *gaat naar dam of haalt dam*, en eenmaal gepromoveerd heet hij *dam*. In de boedellijsten die een notarisklerk aanlegde bij huwelijk, scheiding of overlijden komen tot ca. 1850 vooral damborden voor; het schaakbord was zeldzaam. Kortom, schaken was een marginaal spel.

Anno 2003 is in de beleving van de gemiddelde Nederlander schaken een hoogstaande bezigheid, en hangt er om het dammen een sfeertje van armoe. Resultaat van een glorieuze opmars van het schaken, begonnen omstreeks 1850, waar dammers niet tegenop konden.

In deze bijdrage voor HD - mijn laatste - probeer ik, dam- en schaakactiviteiten uit de periode 1850-1900 tegen elkaar afzettend, uit te vinden hoe dat zo gekomen is. Daarbij ontkomen we er niet aan de positie van dammen en schaken door de tijd heen te volgen, te beginnen in de middeleeuwen. Het verleden is nu eenmaal de toekomst.*

Dammen en schaken in de middeleeuwen

Wanneer schipbreukelingen aanspoelen op een onbewoond eiland, kunnen ze al snel dammen; lijnen in het zand en bijeengezochte steentjes of schelpjes volstaan. Een potje schaken stuit op materiële moeilijkheden: de gevarieerde stukken. Vanwege dit nietige probleem heeft het schaakspel in de middeleeuwen de maatschappelijke schipbreukelingen, de bezitslozen, niet bereikt. Aan de andere kant van het maatschappelijk spectrum staat de hoge adel, een kleine, puissant rijke bovenlaag. Die schaakte. Of althans: edelen lieten zich graag vereeuwigen achter het schaakbord en

kochten schaakhandschriften. Tussen de bezitslozen en de hoge adel scharrelt volk rond in allerlei gradaties van armoe en rijkdom. Formeel terzijde staan zij die de Rooms-Katholieke Kerk vertegenwoordigen, de geestelijken, doch ook daar vinden we armoe (de gebrekkig opgeleide volkspriester) en rijkdom (de hoge prelaten) met allerlei tussenschakeringen. Veel meer dan meisjes en vrouwen zijn jongens en mannen verzot op pedagogisch onverantwoord spel. Kleine jongetjes schieten pief paf poef hun vriendjes neer of gooien, net als hun vader, op de computer steden in puin. Omdat ze geen pistolen en geweren kenden, riepen middeleeuwse adellijke jongetjes geen pief paf poef, maar natuurlijk speelden ze net als wij in onze jeugd oorlogje. Voor hun vaders was er een spel dat de oorlog nabootste. Twee legers trokken tegen elkaar op; er waren paarden, er waren soldaten, er waren twee koningen. Je won wanneer je de vijandelijke koning te pakken nam. Het schaakspel reflecteert strijd, oorlog. De middeleeuwse mens leed honger, ging gebukt onder plagen als cholera en builenpest, kon zich nauwelijks tweeterstellen tegen kou en ongedierte, maar had het in één opzicht gemakkelijker dan wij existentiële toppers: zijn bestaan was overzichtelijk. Je leven was door God gegeven, je leven werd door God genomen. Leefde je volgens de voorschriften der Kerk dan kwam je in de hemel, en zo niet in de hel. Geestelijken en dichters

– vaak in één figuur verenigd – bedienden zich van metaforen om zondaren te bewaren voor de duivel, en vele daarvan waren geïnspireerd op het schaakspel. Een paar voorbeelden. God was het licht, het goede, Beëlzebub het duister, het kwade, en de lichte en donker gekleurde velden van het schaakbord waren van die twee krachten een symbool. Zoals onze 'Story' de functie bezit ons gewone burgers te laten verzoenen met ons lot: zangeresje X woont in een villa met zwembad maar heeft een borstprothese, doodgeboren kind of overspelige echtgenoot, zo liet het schaakspel zien dat koningen en soldaten een gelijk lot wachtte: na het spel, dat wil zeggen na het leven, worden zij in één zak geveegd. Schrijvers werkten de symboliek steeds verder uit, en langs deze weg verwierf het schaakspel een dominante plaats in de literatuur.

Ter verstrooiing luisterde de middeleeuwer naar verhalen over dappere ridders, die in hun gevecht tegen het onrecht spannende avonturen met draken, roofridders en maagden beleven. De auteurs laten hen onveranderlijk schaak en triktrak spelen. Eén eigenwijze dichter (Engels, 14e eeuw) laat de hoogste adel in de personen van vazallen van keizer Karel de Grote ook dammen, maar hij vormt een uitzondering. In de literatuur speelde het schaakspel dus een overheersende rol. Nam het die plaats ook in het dagelijks leven in? Drie kanttekeningen. Een. Omdat in de middeleeuwen

Wanneer schipbreukelingen aanspoelen op een onbewoond eiland, kunnen ze al snel dammen.

‘Hij kan poffen en blazen.’

werd gespeeld om een inzet, met alle ellende van dien – ruzie, vechten, doodslag, rumoer –, vaardigden overheden herhaaldelijk verboden op bepaalde spelen uit. Voor Frankrijk heeft een historicus het tot op de bodem uitgezocht, en wat blijkt?: het schaakspel werd zelden in de verordeningen genoemd. Misschien omdat het minder vaak werd gespeeld dan je op grond van de literatuur verwachten zou, dus omdat we, anders gezegd, fictie en realiteit verwarren?

Twee. Wanneer m'n diachrone analyse van de Franse bordspelterminologie klopt, was niet het schaakspel doch het damspel in Frankrijk enige eeuwen lang het populairste bordspel. Of dat ook zo was in andere Europese landen, valt moeilijk na te gaan. Ik wijs er evenwel op, dat de overeenkomsten tussen de Europese culturen in de middeleeuwen groter waren dan de verschillen.

Drie. De woorden die in de Franse en Nederlandse schaaktaal met promotie te maken hebben – bijvoorbeeld het Franse woord *damer*, dat 'een pion tot koningin laten promoveren' betekent – zijn door schakers overgenomen uit de damtaal. Eind 15e eeuw werden in Spanje de regels van het schaakspel veranderd, waardoor het als het ware een nieuw spel werd. De vernieuwing zat hem vooral in de bewegingsvrijheid die de schaakkoningin voortaan kreeg. De schaakkoningin ontving, te beginnen in Spanje, ook een nieuwe naam: *dama*. Deze naam stamt uit de damtaal. De invloed van de damterminologie op de schaakterminologie vinden we nog in de 19e eeuw in het Nederlands terug, zie boven.

Over middeleeuws dammen in Nederland weten we niets.

Dammen en schaken in de Renaissance

Geschiedschrijvers sluiten de middeleeuwen af rond 1500. Waarom? In 1498 ontdekt Columbus Amerika: de wereld wordt groter. De adel verliest haar positie ten gunste van ondernemende, rijk geworden burgers. Het christendom wordt pluriformer door de opkomst van Lutheranen, Calvinisten, Zwinglianen en noem maar op. De Europese mens ontdekt dat zijn wortels behalve in de joodse liggen in de klassieke beschaving: historici grijpen over de middeleeuwen

terug naar de Griekse en Romeinse oudheid. We zitten in de Renaissance.

In de twee eeuwen die volgen, vergelijken geleerden hun eigen tijd met die der Grieken en Romeinen. Hun belangstelling strekt zich uit tot sport en spel: welke bordspelen beoefenden de klassieken? Het schaakspel mag dan een spel als alle andere geworden zijn – na 1525 verschijnen er geen boeken met schaaksymboliek meer –, zij herinneren zich de grote rol van het spel in de middeleeuwse cultuur. Neem het hun dan maar eens kwalijk dat zij eerder wilden weten of de klassieken schaakten dan of zij damden. In bewaard gebleven Latijnse handschriften die de geleerden uit de 16e en 17e eeuw bestuderen, wordt veelvuldig het spel *ludus latrunculorum* genoemd, letterlijk 'spel met steentjes'; het Latijnse woord later betekent 'steen'. De Renaissancegeleerden zien evenwel in de spelnaam het woord *latro*, dat onder meer 'huursoldaat' betekent. Het 'soldatenspel', dat moest wel voor schaakspel staan. (In de 18e eeuw komt de wetenschap op deze dwaling terug: de Romeinen hebben het schaakspel nooit gekend. *Ludus latrunculorum* betekent eerder 'damspel', meent men dan. Waarschijnlijk is ook dit niet juist).

In de tweede helft der 16e eeuw verschenen de eerste damboeken, in Spanje. Over het aanzien van een spel of de populariteit ervan zegt de verschijning van een damboek niet veel, maar er was dus een markt voor. Het damspel moet een alledaags verschijnsel zijn geweest, want het Spaans kende een uitdrukking die geënt was op het damspel. Het moet dus algemeen bekend zijn geweest, want anders snappen de mensen niet wat je bedoelt.

Over het damspel in andere landen weten we weinig tot niets. Alweer de Franse woordenschat geeft informatie prijs. Op drie manieren. Een. De 16e- en 17e-eeuwer speelde spelletjes met de speldoos, te vergelijken met een inklapbaar magnetisch dambordje. Uitgeklapt vertoonde de binnenzijde van de speldoos een triktrakpatroon, de buitenzijde 64 velden voor schaken en dammen. Dit meubel nu werd door de Fransen *damier* genoemd. Oorspronkelijk betekent *damier* 'dambord'. Kennelijk gebruikten de Fransen de speldoos zo vaak als *damier*, dus als dambord, dat zij het gehele meubel *damier* gingen

noemen.

Twee. Het patroon van schaak- of dambord werd en wordt veel toegepast in de decoratieve kunst. In Frankrijk heette dit motief in de middeleeuwen *à échiquier*, letterlijk 'als het schaakbord'. Niet zodra komt het woord *damier* op, of de uitdrukking maakt plaats voor *en damier*, 'als het dambord'. Vanwaar die betekenisverandering? Ik weet slechts één ding te bedenken: omdat dammen zo'n geliefd spelletje was.

Drie. Ook in het Frans had je een uitdrukking die geënt was op het damspel.

Dat het damspel in Frankrijk veel gespeeld werd, wordt in 1668 bevestigd door de schrijver van een damboek. Het probleem is alleen dat de man in alles nogal overdrijft, zodat je niet weet of je hem wel geloven moet.

Over dammen in Nederland gedurende de 16e en 17e eeuw weten we minder dan ons lief is. Het spel moet evenwel algemeen zijn geweest. Halverwege de 16e eeuw komt namelijk een uitdrukking voor gebaseerd op dammen. *Hij kan poffen en blazen*, zeiden onze voorouders. Blazen is het wegnemen van het stuk waarmee je tegenstander vergeet te slaan. De uitdrukking verdween, toen eind 19e eeuw het blazen werd afgeschaft.

Dammen en schaken ten tijde van het Rationalisme

Waarom en hoe doet hier niet terzake, maar in de 17e eeuw gaat de Renaissance over in het Rationalisme, een richting waar het Empirisme en de Verlichting broertje en zusje van zijn. Aan het eind van dit tijdperk, in het derde en vierde kwartaal der 18e eeuw, verschijnen de eerste boeken over 'ons' damspel: in Frankrijk in 1770 en 1787 (van Manoury), in Nederland in 1785 (van Ephraïm van Emden).

Hoe het met de populariteit van schaken en dammen in Frankrijk zat, weten we niet precies. Volgens geschiedschrijvers van het schaakspel was schaken in elk geval in Parijs erg geliefd, maar die geschiedschrijvers schaken zelf en hebben neiging het verleden te romantisieren. Manoury doet tamelijk nuchter over zijn eigen spel, het dammen: soms wordt het veel gespeeld, dan weer raken andere spelletjes in de mode, zegt

hij. Dat spelen gebeurde buitenshuis in het koffiehuis, de deftige voorloper van het café. Het koffiehuis was verzamelpunt van de gegoede burgerij. Ook in Nederland werd er in het koffiehuis geschaakt en gedamd. Binnenshuis werd er zo lijkt het vooral gedamd, want 18e-eeuwse boedellijsten vermelden bijna geen schaakborden en des te meer damborden. Die boedellijsten zeggen niet alles; het dambord kan wel als ornament aan de muur hangen en alleen bij de schoonmaak van z'n spijker worden gehaald. Waarschijnlijk is dat echter niet. De schrijver van een eind-18e-eeuws schaakboek legt namelijk z'n lezers uit dat je schaakt op een bord met beurtelings donker en licht gekleurde vakken. 'Net als het dambord', voegt hij er ter verheldering bij. Het dambord was klaarblijkelijk vertrouwd dan het schaakbord. Er komen bij het dammen in die tijd al aardige combinaties op het bord, zoals in diagram 1. Een Coup Napoleon: 16-11, 35-30, 28-22, 37-31, 38-32, 27-21, 31x4+. Van Emden geeft deze stand met de opmerking: "Wordt in de partij meestal gemist".

Dammen en schaken ten tijde van de Romantiek

Wij dammende mannen leren van de vrouwen in ons leven, dat in het brein naast verstand ook gevoel zetelt. Tijdens de Renaissance telde vrouwen niet mee, en benaderde de manheid de wereld dientengevolge met het verstand. Eind 18e eeuw, juist na publicatie van de eerste damboeken, komt daar een reactie op: de Beatles, flower power, Woodstock en zo meer. Emoties mogen weer, sterker: een waarachtig mens laat vooral ook zijn gevoel spreken. De ideale mens is vrij van conventies, onbedorven, vertrouwd met flora en fauna? Wanneer in de geschiedenis vinden we de onbedorven mens, levend in harmonie met de natuur? Juist, in de middeleeuwen! De middeleeuwen, lang verguisd, beleven hun wedergeboorte. De literatuur der middeleeuwen wordt herontdekt. De 19e-eeuwse onderzoeker wordt geconfronteerd met de trikkende en schakende ridders in de roman en het netwerk van schaaksymboliek in de didactische werken. In de Romantiek ligt, denk ik, het antwoord op de vraag die ik wil beantwoorden (waarom schaken

meer aanzien heeft dan dammen). Daarom kijken we gedetailleerder, eerst naar dammen, dan naar schaken.

Dammen in Nederland in de 19e (en begin 20e) eeuw

Op het gebied van sponsoring is de situatie nooit zo gunstig geweest als in de periode 1875-1915. In de jaren dat de pubers Ton Sijbrands en Harm Wiersma de wereld bestormden, trok het dammen volop media-aandacht. Daardoor achtten een concern als Scholten Honig en de bedrijven die hun belangen hadden gebundeld in de Suikerstichting het verantwoord jarenlang geld in de damsport te steken. In het tijdvak 1875-1915 echter werden toernooien niet alleen gesponsord door grote bedrijven, nee, de kopstukken uit die bedrijven deden zelf aan die toernooien mee! De bedoelde kopstukken woonden en werkten in de regio Rotterdam. De uitslag van een damtoernooi dat in 1886 in Tilburg werd gehouden, laat namen zien.

Winnaar in de B-groep was Kornelis Smit, stichter der werven J&K Smit te Kinderdijk en Krimpen aan de Lek. Kornelis stelde zijn prijs, f 7,50, welwillend ter beschikking van het Tilburgse weeshuis. Het gebaar van een oprechte amateur. Maar ach, de man kon het geld – een arbeider moest voor zo'n bedragje weken werken – wel missen.

Tweede was zoon Arie Smit, bouw-er van 's werelds snelste zeilschip, later stichter van scheepswerf De Schelde te Vlissingen. Nog later ging hij de politiek in; hij was onder meer burgemeester van Vlissingen en lid van de Tweede Kamer. Een voorganger van Harm dus. Derde was Rotterdammer Jan Lels. Als directeur van de Nederlandsche Stoomboot Rederij en van scheepswerf Feijenoord ging hij beroepshalve met de Smitten om. Van hem is één partijfragment bewaard gebleven, zie diagram 2, voor de onderlinge van Constant gespeeld rond de eeuwwisseling. Spelverloop: 11-6 (34-40) 6-1 (40-44) 31-27 (44-49). Nu won Vervloet scherp: 21-17, 1x16 en de zwarte dam wordt gevangen.

Vierde was de broer van Lels, Cornelis Jan. Deze Cornelis voerde het bewind over L. Smit & Co., de sleepdienst binnen het conglomeraat. Hij werd vereeuwigd in 'Hollands Glorie', het beroemde

boek van Jan de Hartog waarin deze de Nederlandse sleepvaart bewierookt.

Vijfde was Arie Vroege, familie van de Smitten. Hij was groothandelaar in teerproducten te Alblasterdam. Naar zulke producten was vraag bij de scheepsbouw.

In een andere groep vinden we Willem Boogaardt, directeur van de scheepswerf in Krimpen, tevens groothandelaar in hout. In een tijd waarin houten schepen werden gebouwd, ligt die combinatie voor de hand.

Ziehier een vijftal namen – er zijn er meer – uit de top van het bedrijfsleven in het laatste kwart der 19e eeuw.

Ze damden niet alleen, ze sponsor- den ook, zoals de aankondiging verraadt van een damtoernooi dat in 1878 te Ridderkerk werd gehouden. Tegenwoordig ligt Ridderkerk aan de A16, maar in de 19e eeuw moest je er vanuit Rotterdam heen per boot en per rijtuig. Winnaar E.J.B. van Vught – nog bekend om het eindspelletje van 2 schijven tegen 1 met de naam 'David en Goliath' – reisde eerst van Amsterdam naar de Maasstad, nam vervolgens een boot naar Slikkerveer en stapte daar op een koets naar Ridderkerk. De koets was gratis. Door wie werd hij betaald? Door de Smitten, kun je aannemen. Wie daaraan twijfelt, neme kennis van de wijze waarop het vervoer terug was geregeld: er was een extra stoomboot ingelegd die de deelnemers gratis naar Rotterdam bracht. Wie anders dan de familie Smit en aanhang kon even een boot ritselen? Trouwens, wie betaalde het diner na afloop? Dammen was in 1878 nog een tijdverdrijf voor lieden uit de betere stand en de deelnemers konden dus best een etentje betalen. Maar natuurlijk gebood de hoffelijk, je gasten een maaltijd aan te bieden. Een gouden damtoekomst lag in het verschiet, zo scheen het. De top van het groot-Rotterdamse bedrijfsleven damde, deed zelfs aan wedstrijden mee, en stak geld in toernooien. Met de komst van de nieuwe eeuw echter lijkt de familie Smit zich uit de dammerij te hebben teruggetrokken. Naar de redenen kunnen we slechts gissen. Nam het besturen van een concern alle tijd in beslag? Huiverde ze voor de in gang gezette emancipatie van de 'lagere standen'? In het Tilburgse toernooi kampte een joodse middenstander – hij lapte schoenen en slachtte koeien – om de prijzen.

Diagram 1
E. van Emden

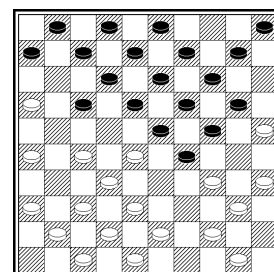
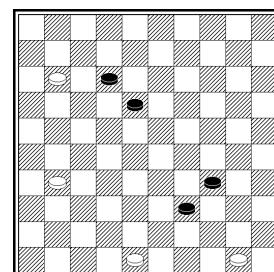

Diagram 2
J. Lels

C.G. Vervloet

Op economisch gebied worden we als het ware nog dagelijks met de Smitten geconfronteerd, want zodra er een schip vastloopt of zinkt duikt bergingsbedrijf Smit op. De Smitten hadden echter een opvolger in de figuur van Rotterdammer Carel Vervloet. Geen onaanzienlijke ondernemer toch, maar van een lager echelon. Te weinig staan we stil bij deze bindende figuur, die door zijn diplomatieke gaven aan het begin der vorige eeuw dammers uit het gehele land in een bond bijeenbracht. Hij moet veel tijd onttrokken hebben aan de bedrijven die hij samen met zijn broer leidde. De broers bezaten een vervoersbedrijf, met het transport van wijn over zee als specialisatie. Voor de opslag richtten zij Hollandsch Veem op. De transporttak is opgegaan in de firma Steinweg C, gevestigd in de Rotterdamse Waalhaven. Het Hollandsch Veem draagt anno 2003 nog zijn oorspronkelijke naam. Behalve als bestuurder was Vervloet de dambeweging ook financieel tot steun. Herhaaldelijk zuiverde hij de tekorten aan die ontstonden bij de exploitatie van "Het Damspel". In 1919 bijvoorbeeld kwam de bond bijna 500 euro te kort. Bij het eerste WK dat in ons werd gehouden – 1912, Herman Hoogland behaalde de titel – werd er weinig ruchtbaarheid aan gegeven, maar het toernooi kon doorgaan dankzij de sponsoring van Vervloet en een medebestuurder van damvereniging Constant, de Rotterdam Jacques Musly.

Diagram 3
J. Musly

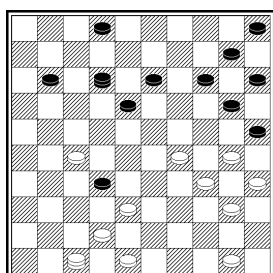

Diagram 4
C.G. Vervloet

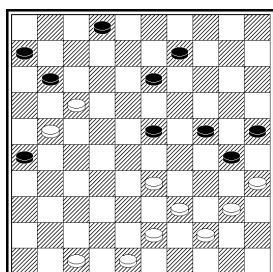
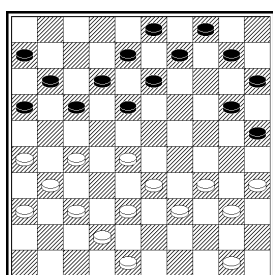

Diagram 5
N.N.

C.G. Vervloet

In tegenstelling tot Vervloet was Musly geen echte dammer, meer een bestuurder. Een partijfragment van Musly kennen we niet, slechts zes probleempjes. Een ervan zet ik op diagram, zie nummer 3. Hij bakte er weinig van: 43, 294, 23, 44, 40, 39, 37, 18+. Wit zet zwarte schijven op een rijtje en slaat die weg. Ter vergelijking een probleem van Vervloet uit hetzelfde jaar (1908), zie diagram 4: 40-34, 48-42, 33-29, 39x8-3, met een variatie op het idee van de Fransman Dufour uit 1804: een minderheid wint van een meerderheid. In Vervloets probleem zit meer peper. In diagram 5 won Vervloet door een lokzet. Hij speelde in deze stelling 38-32, zwart verlokkelijk tot (25-30, 13-19, 18x47). Er volgde nu een dam voor wit: 39-33, 28-22, 32x23, 27-21, 31x2+. In diagram 6 en 7 zat Vervloet aan de verkeerde kant van het bord. Diagram 6 komt uit de onderlinge

van Constant uit 1902. Wits positie is precair, want hij kan zich nooit bevrijden met 27-21. Sitton, vooral bekend als problemist, nam echter een doorbraak: 38-33, 30-24, 28x8 (3x12) 35x24, 32x23, 37-31, 26x8. In diagram 7, uit een Rotterdams toernooi uit 1904, staat zwart op het punt zijn schijf terug te winnen. Maar hij had een kleinigheidje overzien: 27-22, 32x21, 39-34, 34-30, 40x9, 33-28, 38x9+.

Diagram 8 is een stelling uit een correspondentiepartij tussen twee Constantspelers. 25. 30-25 12-17 26. 25x14 17-22 27. 28x17 11x42 28. 48x37. Zwart moet nu met schijf 24 spelen, en kiest voor 28... 24-29 29. 33x24 19x30 30. 34x25 10x19. Wit probeert profijt te trekken van de zwakke schijf op 5: 31. 25-20 18-22 32. 39-34 13-18 33. 35-30 8-13 34. 30-25 3-9 35. 20-15 19-24 36. 49-44 22-28 37. 43-39 6-11 38. 44-40 11-17. Verhindert 25-20? 39. 32-27 24-30. Wit moet offeren: 40. 27-22 18x27 41. 35-30 17-21 36. 35x24 9-14 37. 38-33 23-29. Beide spelers hebben gedwongen spel. 38. 33x31 29x40 39. 39-34 40x20 40. 15x24 en deze stand liep remise. Vervloet componeerde ook eindspelen. Diagram 9 en 10 geven achter het bord gevonden winsten. Oplossing van diagram 9: 23 (20) 10 (24A) 15 (30) 15-42 (31,41) 37, 39+ (A25) 15 (31, 41) 10+. Oplossing diagram 10: 33, 34 met klempositie.

Schaken in Nederland in de 19e eeuw

Omstreeks 1850 verkeerde het schaakspel in een achterstandpositie. Vijftig jaar later bezit het spel het odium van een diepzinnig, intellectueel spel, en telt Nederland meer schaak- dan damverenigingen. Wat er is gebeurd, bij ons en in de ons omringende landen, is een revival van de middeleeuwse schaakcultuur. Letterkundigen annoteerden bewaard gebleven middeleeuwse handschriften. Historici reconstrueerden de middeleeuwse samenleving met onder meer gebruikmaking van diezelfde literatuur. De geschiedschrijving van het schaakspel maakt zich los van de algemene historiografie en ontwikkelde zich tot een specialisme. De Nederlander Antonius van der Linde, de Duitser Tassilo von Heydebrand und der Lasa en de Amerikaan Willard Fiske, drie eminente geleerden, dolven in de tweede helft der 19e eeuw middeleeuwse bordspelhandschriften op en legden een grond-

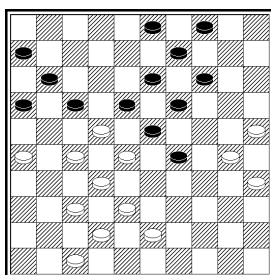
slag voor volgende generaties. Ze deden damgeschiedenis er even bij. Kostte geen moeite, want onderzoek achtten zij overbodig. Immers, dammen en schaken lijken op elkaar, en dus is het damspel afgeleid van het schaakspel. Dammen is vereenvoudigd schaakspel. Heus, ze schrijven het letterlijk!

Het millennium cultuurgeschiedenis dat achter het schaakspel staat, oefent zuigkracht uit op ontwikkelende burgers. Voor een kunsthistoricus, een archeoloog, een literatuurhistoricus is het schaakspel interessant omdat hij het kan benaderen vanuit zijn eigen belangstellings-sfeer. In eerste instantie wegen niet de intrinsieke kwaliteiten van het schaakspel mee, de genoemde typen voelen zich aangetrokken door de dingen eromheen. Een aantal van hen gaat zich onvermijdelijk ook in het spel zelf verdiepen. Het sociologisch onderscheid dat in deze tijd ontstaat tussen de leden van de gemiddelde schaakvereniging en de leden van de gemiddelde damvereniging, is na meer dan een eeuw nog steeds zichtbaar. In het collectieve bewustzijn haakt daarna het schaakspel zelf zich vast als een intellectueel spel. Ach, we hebben allemaal wel hier en daar een vooroordeeltje.

Een anekdote

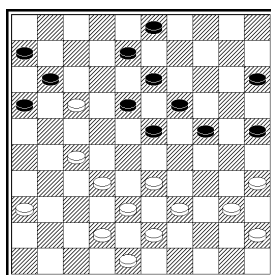
Een anekdote ter afsluiting. Jaren geleden stapte ik het Rijks Instituut voor Kunstdocumentatie in Den Haag binnen. Daar bewaren ze foto's van tienduizenden schilderijen, tekeningen en sculpturen. De dienstdoende kunsthistoricus deed geen moeite belangstelling te veinzen toen ik hem meedeelde op zoek te zijn naar afbeeldingen van het damspel. Ik schoof hem desondanks m'n map met reeds verzamelde damspelafbeeldingen toe. Hij sloeg deze met weerszin open, maar nadat hij begon te bladeren onderging zijn houding een opmerkelijke verandering. Hij sloeg geen enkele afbeelding over, bekeek af en toe aandachtig een prent of schilderij, en sprak vervolgens een zin uit die ik nooit zal vergeten. Hij zei: "Goh, het is toch wel een interessant spel, dat damspel".

Diagram 6
C.G. Vervloet

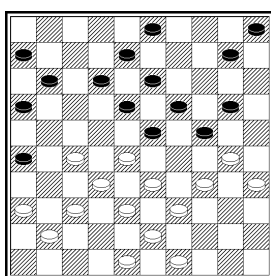
J.J. Sitton

Diagram 7
C.G. Vervloet

J. de Bruyn

Diagram 8
H.J. van den Broek

C.G. Vervloet

Diagram 9
C.G. Vervloet

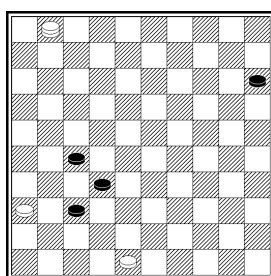
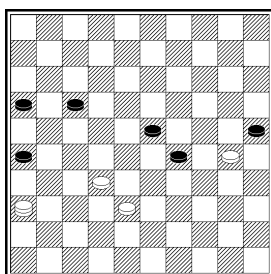

Diagram 10
C.G. Vervloet

*** NOOT.** Mijn visie verschilt hier en daar fundamenteel van gangbare opvattingen over de plaats die dam- en schaakspel in het verleden bekleedden. Dat komt doordat onderzoekers een belangrijke bron van informatie over het verleden verzuimden aan te boren: de historische linguïstiek. Toevallig mijn terrein. Bestudering van de relatie tussen de dam- en schaakterminologie brengt me ertoe de rol van het schaakspel en het damspel in de Europese samenleving te nuanceren. Naar mijn bevinding werd en wordt de rol van het schaakspel nogal overdreven, en wordt en werd de rol van het damspel onderschat.

Het is ondoenlijk de bronnen waar dit artikel op berust hier integraal te verantwoorden. Men zie literatuur over schaak- en damgeschiedenis in het algemeen, voor het Rotterdamse dammen rond 1900 het Constant Jubileumboek (1999), en voor terminologie onder meer m'n 'Over de herkomst van het woord damspel' (1997).

Leen de Rooij

Ruzies

De ruzies van vroeger; die gingen ergens over. Als jongen van nog geen 14 jaar was ik getuige van de eerste damaffaire in mijn leven. Het was in 1955 niet zozeer de vraag of een rooms-katholiek lid mocht worden van de Christelijke Damvereniging Amsterdam, maar bestuurslid... dat was voor één der leden een brug te ver. Op de jaarvergadering nam hij luidkeels afstand van het besluit om een 'rooms' lid tot penningmeester te verkiezen. Na dertig jaar lidmaatschap zegde hij de club vaarwel. Zulke ruzies hadden inhoud. Na een jaar werd hij weer verwelkomd. De penningmeester had er een rommeltje van gemaakt en de spijtoptant kon op zijn oude nest terugkeren. Moet je maar geen rooms koekoeksei in een calvinistisch nest leggen.

Waar de ruzie tussen Philip de Schaap en het Bondsbestuur over ging, weet ik niet meer. Er was onenigheid binnen de damwereld en naar goed vaderlands beleid besloot het KNDB- bestuur de 'zondaar' voor te dragen voor royerering. Het is er niet van gekomen. De Schaap had een netwerk over het hele land. Ook mij viel de eer te beurt om door hem gebeld te worden. "Jullie houden in Limburg je rug toch wel recht?", vroeg hij. "Ik zal de voorzitter bellen, meneer De Schaap", beloofde ik. Op mijn gezag wilde de provinciale preses wel geloven dat het belachelijk zou zijn om een verdienstelijk persoon vanwege een onbelangrijk meningsverschil te veroordelen. Indertijd wisten de KNDB-bestuurders wel van wanten. Roozenburg, Keller, Springer, Hans Jansen. Allemaal hebben ze de knoet moeten voelen. Daar moet je tegenwoordig eens om komen. De KNDB heeft het opleggen van sancties in handen gelegd van een Tuchtcommissie. Een slappe boel. Geitenwollensokkenmentaliteit.

In Limburg; daar konden ze ook iets van ruziemaken. Op een jaarvergadering van de PLDB smiet Jan Scheijen - een man aan wie ik op een aantal terreinen veel dank verschuldigd ben - bij een onenigheid een glas bier in het gezicht van een tegenstander. Volgens ooggetuigen was het één glas in één gezicht; volgens Scheijen, die zijn eigen prestaties graag mocht aandikken, gooide hij drie glazen bier in drie verschillende gezichten. Dat waren ongecompliceerde ruzies.

Ik weet niet hoe het is afgelopen. Omdat Limburgers niet alleen de naam hebben snel te ontbranden, maar ook een grote faam in het herstellen van verstoorde relaties, zou het mij niet verbazen als de twee kemphanen laat in de nacht met de armen om elkaars schouders het pand hebben verlaten. Laten wij onze gedingen op vergelijkbare wijze beslechten. Het zou gunstig zijn voor de koers van mijn aandelen Heineken.

De ruzies van deze tijd worden op gluipeerige wijze uitgevochten. Als je iemand niet mag, of je bent het niet met hem eens, dan spuw je je gal op een chatpagina van een obscure webmaster. Achter je hand fluister je (liefst onder schuilnaam) een aantal gemene opmerkingen tegen een gniffelend publiek. Je uit je ongenoegen niet rechtstreeks tegen je tegenstander. Als je hem ontmoet, ga je de confrontatie uit de weg. Natuurlijk hoop je wel dat hij je kwetsende woorden zal lezen. Je vraagt een vriendje of hij je mailtje wil laten uitlekken. Als iemand je op deze subtiele manier van 'pesten' aanspreekt, kun je je verschuilen achter de anonimiteit van Internet of achter de vrijheid van kwetsuiting. In enkele jaren tijd is er meer verpest dan er in tientallen jaren is opgebouwd. Wij moeten ons er vooral over beklagen dat de dambond in ledental achteruitloopt...

Als je daarbij de kwaliteit van het grootste deel van het geschrevene bekijkt, zie je een duidelijke demonstratie van de teloorgang van het Nederlandse onderwijssysteem.

Er is een schreeuwende behoefte aan drie soorten leraren:

- leraren Nederlands, die niet alleen de taalfouten, maar ook de afgrijselijke stijl kunnen verbeteren.
- leraren filosofie, die de logica (maar vooral de onlogica) van de argumenten kunnen doorlichten.
- leraren godsdienst, die iets kunnen doorgeven van de normen en waarden in deze samenleving.

Eindspel

Tjalling Goedemoed
Chr. Kerkhofstraat 12
8923 GB Leeuwarden
(058) 267 21 11

Kosmische eind

Ton Sijbrands schreef eens dat hij een flesje champagne had ontkurkt om te vieren dat hij nummer 1 op de ratinglijst stond. Al besef ik dat het op de kosmos beschouwd niet veel voorstelt, relativeerde Sijbrands de topklassering. Een opmerkelijke uitspraak die ik nooit meer ben vergeten. Kosmisch broeder Tijn (verrek, net nu ik deze naam schrijf, meldt Tijn zich aan op MSN...) keek meteen wie er 123e staat op de nieuwe ratinglijst. Immers, Tijn is een trouw lezer van mijn damrubrieken. Laatst mocht Tijn tegen "Talië" aantreden en speelde met een kruis en een 4-bij-4-dambordje om zijn nek. En aangezien 123 een getal van de Kosmos is keek Tijn wie er 123 stond. Op 123 met rating 1321 (weer de cijfers 1 2 3) staat de dammer met de kosmische naam Kos!

Tijdens de interland liet Tijn me een boek van Viergever zien: Drie witte dammen tegen een zwarte dam met een of meer zwarte schijven. Tijn heeft dit boek geheel doorgenomen en overgezet in een moderne lay-out! Diagram 1 van het boek betreft een compositie van Leclercq uit 1872.

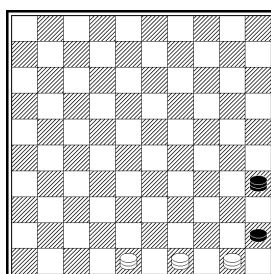

Diagram 1

Deze stand laat Tijn me nu net zien op MSN. Oplossing 48-43 (35-2) 49-35 (2-16) 43-49 en op (16-7) volgt 35-40 50-39 + en op (16-2) volgt de kwadrantopsluiting 49-16 +. En opnieuw word ik verrast! Verwisselen wij de kleuren dan ontstaat diagram 2 en zien wij het kosmische aspect van dit eindspel ineens heel duidelijk...

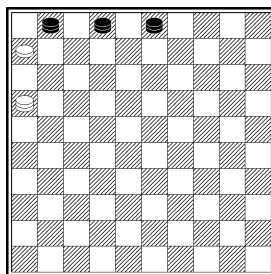

Diagram 2

Het eindspel opgedragen aan de Kosmos van vorige keer (witte dammen op 1, 2 en 14, zwarte dam op 26 en zwarte schijf op 16) kwam na de sleutelzet 1.14-3! uit in diagram 3.

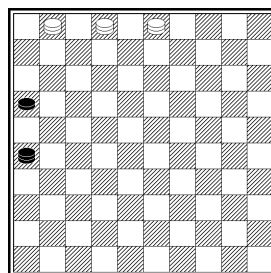

Diagram 3

De witte dammen staan keurig op de velden 1, 2 en 3. De hoofdvariant luidt: 1... 16-21 2.1-12! 26-48 3.12x26 48-39 4.2-30 39x25 5.26-48+. De ondervarianten zijn dieper: op de eerste zet mag wit niet losstaan wegens 2-11+. Na 1... 26-48 volgt 2.3-25! 48-26 3.2-7! 26-3 (Na 26-17 wint wit met hetzelfde systeem) 4.1-6 3-21 (Op 4... 3-8 wint 5.25-3! + en 4... 3-26 komt op hetzelfde neer) 5.7-1! (De dam kan nu niet naar 49 wegens 25-43 6-11+) 21-3 6.6-50! (Een wachtzet die 16-21 blijft verhinderen) 3-26 7.50-28!! en zwart heeft geen vluchtveld meer, op 16-21 volgt 8.1-12+.

De Mysticus was degene aan wie ik op 01-02-03 vroeg wat het te betekenen had dat Dybman 3 maal een dam offerde met 1-23. In Hoofdlijn nummer 90 schrijft de Mysticus op bladzijde 12 (volgens de Mysticus een kosmisch getal) bij diagram 27: "Laten we als we elkaar tegenkomen, een hoogstaand gesprek voeren over diagram 27 (speciaal voor Tjalling Goedemoed: 27 = 3 x 3 x 3)". Diagram 40 (Tjali Baba en de 40 schijven) in ditzelfde artikel geeft een onverwachte parallel aan.

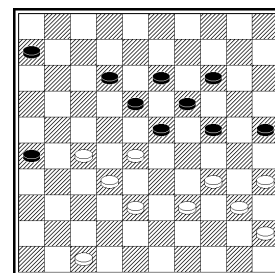

Diagram 4

Bij dit diagram hoort een verhaaltje: "Zwart denkt remise te maken door (26-31) 27x36 (12-17) 36-31 (18-22) 39-33 (24-29) 33x24 (22x42) 47x38 (19x39) 35-30 (25x34) 40x20 (39-44) 20-14 (44-49) 14-10 (17-22) diagram 5 Dit lijkt remise, maar: 31-27!! 22x31 10-5 en wit wint. Men ga dit na".

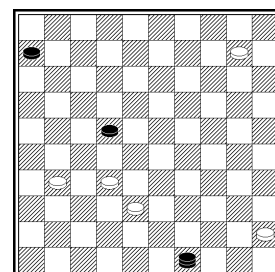

Diagram 5

Dit verhaaltje frappeerde mij. Enkele dagen voordat ik dit las bereikte ik in een vluggertje op VOG (Vinc Online Games, een site waar je tegen elkaar kunt dammen op Internet) diagram 6.

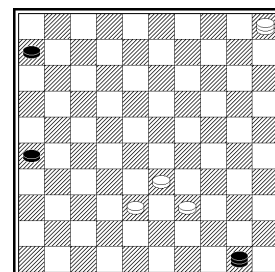

Diagram 6

spelen

Mijn tegenstander had net dam gehaald en het lijkt remise maar...: 1.38-32!! en omdat 26-31 niet gaat wegens 32-27 39-34 + wint wit vanwege de dreiging 39-34-29 + (op 1... 50-45 33-29 39-33 +). Het Cybernetisch Orakel, in de volksmond wel Truus genoemd, deelt mede dat in het verhaaltje van de Mysticus zwart 1 zet voordat diagram 5 ontstaat, de remise mist: In plaats van (17-22) is (49-35) analytisch remise. De remismarge in ons spel is zo groot, dat het wel vaker voorkomt dat een componist een onmogelijke opdracht geeft.

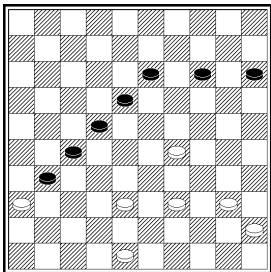

Diagram 7

Arne Van Mourik componeerde diagram 7. De opdracht 'Wit speelt en wint!' is onuitvoerbaar. De bedoeling is 1.29-23 18x29 2.38-32 27x38 3.36x20 15x24 4.40-35

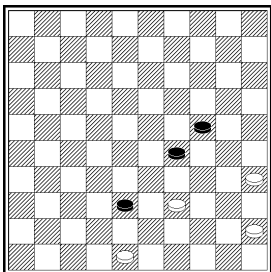

Diagram 8

... 38-43 5.39-34 29x40 6.35x44! 43-49 7.45-40+. Helaas meldt het Cybernetisch orakel dat zwart met 4... 29-33! 5.39x28 24-29 remise maakt...

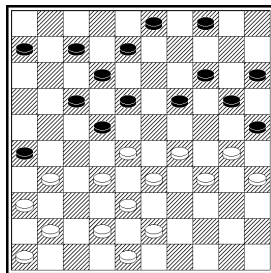

Diagram 9

Harm Wiersma componeerde lang geleden de compositie van diagram 9. Wit combineert fraai met 1.28-23! 26x39 2.36-31 19x28 3.31-27 22x31 4.29-24 20x40 5.35x22 25x34 6.43-39 34x32 7.22-18 12x23 8.42-37 31x42 9.48x10. Leuk en aardig, maar na 9... 15-20 10.10-5 20-24 wordt het volgens het Cybernetisch orakel remise. Zelfs als een geniaal persoon alle vrijheid krijgt de stand te scheppen die hij wenst, valt het zwaar de remismarge te doorbreken. Een ander voorbeeld uit de wedstrijdpraktijk.

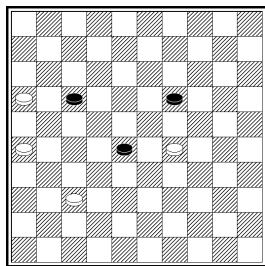

Diagram 10

Bal - Ballesmijter. De Bal wint een schijf van Ballesmijter en kwam in diagram 10 terecht. Zwart is aan zet. Natuurlijk, zijn positie lijkt hopeloos. Hij komt na 19-23 of 19-24 een tweede schijf achter. Wit is eerder op dam. De schijf op 17 staat kwetsbaar. De schijven op 16 en 26 staan mooi aan de rand. Toch is zowel 19-23 als 19-24 remise! Alleen omdat

zwart het belachelijke (28-33)?? speelde won wit. Zou Ton Sijbrands dit bevredigend vinden? Ik vind het in ieder geval maar niks. Op het NK 2004 eindigt deze stand dan ook in een puntenoverwinning voor wit en terecht!

Dat drie dammen niet van één dam kunnen winnen, weerhoudt de verdedigende kleur er keer op keer niet van cadeautjes weg te geven. Hoe vaak ik ook over dit onderwerp schrijf, de ontzettend eenvoudige taak om met één dam remise te houden, is voor velen te hoog gegrepen. Ik had op MSN een tijdje voor de grap als nickname 'Hoogleraar van de 30m1-academie'. Daniël Merkus was geïnteresseerd in een college. Hij bestudeerde een artikel en mocht daarom van de Kosmos in Nijmegen zijn kennis toepassen. De tegenstander van Daniël keek heel boos toen Daniël doorging. Zo boos dat Daniël heel hard moest lachen. Terecht trouwens. Je speelt uren lekker dam en dan plots als een speler een 3 om 1 moet verdedigen, is het geen leuk spel meer, maar een nachtmerrie?

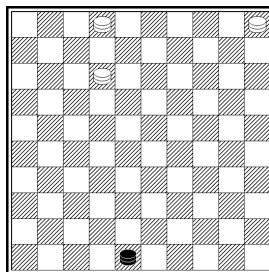

Diagram 11

Boos en geïrriteerd ging de dam van zwart in diagram 11 naar het randveld 25. Randvelden bezetten in een 3 om 1: Levensgevaarlijk!

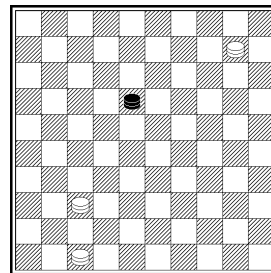

Diagram 12

Er was iemand die ook niet opgelet had en Andrew Tjong a Ong de punten cadeau gaf. Zwart bleef ditmaal keurig in het midden met zijn dam, maar verloor na (18-22)?? toch. Ja, lastig hoor.

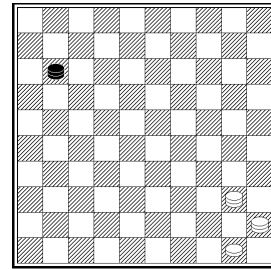

Diagram 13

Het allerlangste 3 om 1-eindspel, waar de 16-zetten-regel op gebaseerd is, ziet u in diagram 13. Wit wint in 31 ply's (oftewel 15 en een halve zet)! Oplossing volgende keer.

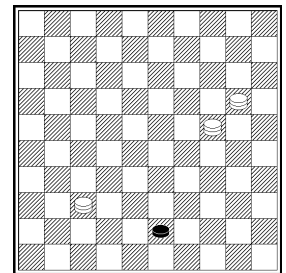

Diagram 14

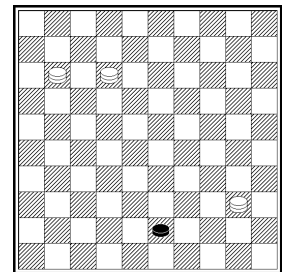

Diagram 15

Diagram 14 en diagram 15 zijn twee interessante composities waarin zwart 1 veld van dam af is. Probeer u de oplossingen maar eens te vinden, heel eenvoudig is het niet. De standen maken duidelijk hoe interessant de 3 om 1 materie is. Drie samenwerkende dammen kunnen veel meer dan u wellicht verwacht, lieve lezers, lezeressen, lezertjes en lezerinnetjes!

Kijkjes in de damwereld

Leo Aliar

Sassenheimstraat 14

6843 MK Arnhem

(026) 381 79 97

l.aliar@chello.nl

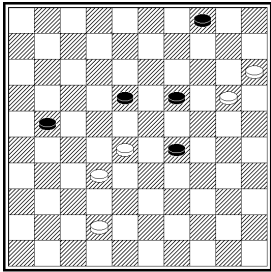

Diagram 1

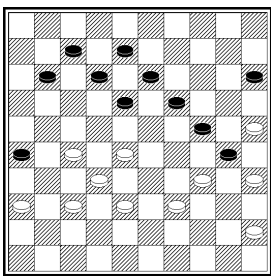

Diagram 2

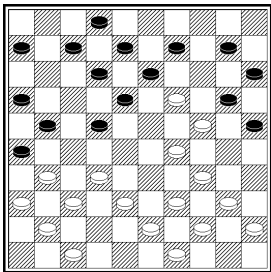

Diagram 3

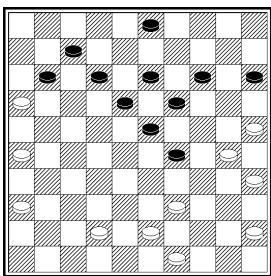

Diagram 4

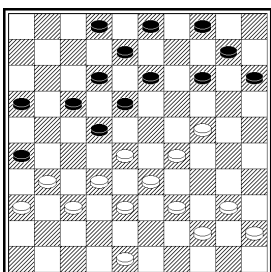

Diagram 5

Het is mij wederom gelukt om een aardig stel diagrammen bijeen te krijgen dankzij volop medewerking van de lezer zoals u.

Ik zal het niet nalaten om u te bedanken voor de vele, voorname-lijk via e-mail, positieve reacties. Het doet mij toch wel goed.

Ik kan het me niet herinneren dat ik ooit afscheid heb genomen van mijn lezers, dit als reactie op wat de heer Van der Hoeven uit Breda aanhaalde dat ik te gauw na mijn afscheid terug ben!

Deze keer heb ik gekozen voor een oplopende moeilijkheidsgraad. Niet uit het oog verliezend dat het allemaal eigen smaak is en dat wordt ook mede bepaald door u. Over smaak valt niet te twisten. Blijf alstublieft uw fraaie fragmenten en of clubbladen sturen naar mijn adres.

Maak gerust gebruik van mijn e-mail adres (zie nrs. 2 en 6). Alles is welkom.

Let ook even op de prijsvraag, ik heb het bewust niet te moeilijk gemaakt deze keer, zodat iedereen hieraan kan deelnemen. Het met de computer oplossen zal niet helpen, probeer het dus op eigen kracht. Veel succes ermee!

Om met de kleinste en simpelste te beginnen.

Uit De Dammer van de Enschedese Damclub de stand van diagram 1.

Tijdens de ontmoeting Enschede-ADG Amersfoort dacht G. van Maanen (Amersfoort) zich met wit snel te kunnen redden met 20-14 19x10 en 28-23, maar kwam van een koude kermis thuis toen de zwart-speler Roel Janssen (EDC Enschede) grappig, doch eenvoudig 4-9 speelde en de rest ging vanzelf.

Van de heer Fred Versteeg van ODB Den Haag kreeg ik via e-mail de nieuwsbrief van Haeghe Damvereniging ODB.

Hierbij ook ingesloten de stand van diagram 2. Piet Scheeres speelde als

laatste zet met wit 42-38 en won later de partij. Zoals Fred Ivens na afloop van de partij liet zien kon Odebhaan Dihal met zwart toeslaan met 19-23 28x19 en nu 15-20! 25x14 en de tempo's 11-17 34x25 17-22 19x30 22x44 en wit moet zijn best doen om remise te behalen.

De stand van diagram 3 komt uit de bondswedstrijd Wolters & Dros Amersfoort tegen de reserves van Vorden uit de vierde ronde van het afgelopen seizoen.

Aan het vijfde bord troffen J van Maanen (Amersfoort) en A. Bosch (Vorden) elkaar.

Van Maanen verloor de partij, maar miste hier met wit een fraaie en verborgen winst door 32-27! 21x32 37x17 26x46 39-33 12x21 43-39 46x14 29-23 14x43 49x38 20x29 34x5! Niet zo moeilijk en onder verschillende namen al in 'Kijkjes in de damwereld' gestaan. Het blijft altijd mooi.

De diagrammen 4 en 5 komen uit P.O.D.B. Damnieuws van de Provinciale Overijsselse Dambond.

Uit de provinciale bekerwedstrijd de stand van diagram 4 waarin Marino Barkel met zwart de winst forceert tegen Ronny Koop: 29-34! 36-31 (om 14-20 te verhinderen door 39-33-28 en 31-27) 11-17! 30-24 (op 39-33 zou verrassend 23-29 33x24 19-23-29 enz. volgen met zetje van Weiss, zoals ook in de partij) 19x30 35x24 3-8 39x30 23-29 24x33 14-20 25x14 13-19 14x23 18x47.

In diagram 5 speelde Gerard Vink 48-42 en prompt liet Gil Salomé de nog altijd verrassende en verborgen zetje naar 50 volgen met: 17-21 28x17 13-19 24x22 8-13 17x19 14x43 38x49 21-27 32x21 26x50. Het is maar een paar zetten diep, maar toch.

Op VOG kwam ik bij on-line dammen Hans Giphart uit Alblasterdam tegen. Op mijn verzoek zond hij enkele interessante fragmenten via e-mail naar mij. De stand van diagram 6 is er één van. Deze deed zich voor in 1989 tijdens de onderlinge competitie van Alblasterdam. Giphart speelde hier met wit 33-28 (gezien de witte stand puur uit

noodzaak) en tot zijn verbazing sloeg Teus van Es verkeerd 24x33 en won wit met een mooie damzet 26-21! 17x26 28x8 13x2 39x28 23x32 37x28 26x46 34-29!! Lekker verrassend 46x48 40-34 48x30 35x4 met winst. Heb je nog meer van zulke standen Hans? Ga zoeken!

De stand van diagram 7 is een oudje uit Zwart & Wit, cluborgaan van De Oldehove Leeuwarden. Dat zelfs de besten uit de wereld wel eens iets missen of niet zien, blijkt wel uit deze stand waarin Alexander Schwarzman met wit niet de aanwezige combinatie nam tegen Richard Koot (misschien omdat Richard zo sympathiek is). Of komt het door de tweede witte zet waar eigenlijk geen zinnig mens naar zou kijken. Oordeel zelf maar. 47-41 36x47 49-44!! 47x22 23-18 12x23 29x9 20x38 9-3! 22x44 3x1. Ik denk dat als Richard hiervan het slachtoffer was geworden hij lachend zijn tegenstander zou feliciteren.

De stand van diagram 8 werd mij gegeven door Fred Ivens tijdens de eerste ronde van de landelijke bekerwedstrijd in Huissen. Het betreft hier een heel mooie overwinning van Ivens op niemand minder dan grootmeester Hans Jansen. Deze deed zich voor tijdens de finale van de Marius Pershad-bekercompetitie. Ivens is erg trots op deze overwinning, maar zo kennen wij hem ook, altijd trots op alles en iedereen. Jansen, aan zet, staat met zwart hier niet zo makkelijk. Zo kan lange tijd 11-17 niet vanwege 27-22 met schijfwinst. Hij speelde 24-29 40-34 29x40 45x34! (nu kan op 15-20 volgen 39-33 20-24 27-22! Met schijfwinst [mede vanwege de onpareerbare dreiging 37-31 32x41 22-18 33-29 43-38] na 45x34 speelde zwart 14-20 25x14 9x20 30-25! 20-24 25-20!! (3-9 verliest door 20x18 13x44 37-31 26x28 38-33 28x30 35x4 21x32 43-38) 24-29 20-14! 29x40 35x44 11-17 38-33 13-18 en 33-29 met schijf en partijwinst. Speelt u alles nog eens met eigen analyse na. Een mooie stand voor damtrainers om alles samen met de cursisten door te nemen.

Biggetjes

Urlaub op een Duitse Bauernhof. Je vraagt je af waar je zoontje van drie uithangt en vindt hem in een van de stallen. Zingend tegen vier biggetjes. Het melodietje is aandoenlijk. De woorden nog niet altijd samenhangend. De ogen stralen (van de biggen trouwens ook) en met name 'eet mekaar maar lekker op' komt er gezellig uit.

Bram pakt nog een paar appeltjes (nog niet rijp, maar wat doet dat er toe; ze lagen daar onder die boom gewoon te schreeuwen om in de trog te worden gemikt) en heeft grote schik. Skrontjs, skrontjs, skrontjs... De gezelligheid straalt er vanaf, daar in die stal, rijk voorzien van stro, amper een strontje te bekennen. Krullen in vier staarten, weer een liedje, het leven kan mooi zijn.

Waar de karbonades vandaan komen? Bram heeft er geen flauw benul van. Eet mekaar maar lekker op? Vraag hem nog niet uit te leggen wat hij er mee bedoelt. Met grote onbegrijpende ogen zou hij over zijn eigen woorden nadenken.

Of ik hem later leer dammen weet ik nog niet. Drie jaar pas, ach, de beslissing ligt nog even voor me. De grote boze buitenwereld is nog niet aan hem besteed. Hij ziet alles nog door een roze bril. Mooi hè pap, die poezelige biggenhuidjes?

Weet je echt nog niet of je die jongen laat dammen? Zodat hij beter wordt dan jij? Stel je voor zeg, je zoon later in het Nederlands kampioenschap. Fantastisch toch? Ik weet het niet. Daar hebben ze nu al een andere puntentelling nodig om te kunnen blijven 'winnen'...

Bram loopt naar een plekje iets verderop in de stallen. De vier biggen lopen hem ademloos na, zo ver ze kunnen in hun scharrelonderkomen. Skrontjs, skrontjs, klinkt nog een paar keer. De appels zijn op en misschien heeft dat mensenkind nog meer. Voor een big op deze Bauernhof is het leven nog ongecompliceerd. Roze huidje, krul in de staart, daar komen misschien wel weer appeltjes...

Bram (hij weet dat papa damt en weet ook dat papa – een ereklasser zonder NK-prementies – dat een leuk spelletje vindt dat alles heeft dat mooi is) heeft nu alleen maar oog voor een wat kleiner hok. Twee volvette knorrepotjes grijnzen hem toe. Klaar voor de slacht. Ze lijken nog wat gretiger op eventuele appeltjes dan die vier biggetjes. Moeten er ook meer voor doen om daadwerkelijk een appeltje voor de neus van de ander weg te kapen. Broer of zus is immers ook akelig slim. Jammer, dat mensenjong heeft z'n appeltjes al op...

Vinden die kleine biggetjes dammen ook leuk papa? Ja Bram, ze genieten ervan. Hartstikke leuk spel joh, misschien moet je het ook maar leren. Dat spel heeft alles. Papa, die twee grote biggetjes zijn zeker heel goed hè? Ja Bram, die doen misschien wel mee aan het Nederlands kampioenschap. Papa, spelen die anders dan die kleine biggetjes?

Snel even nadenken. Eet mekaar maar lekker op... Dat doen ze dus niet... Die grote biggetjes moeten er veel meer voor doen om elkaar te slim af te zijn, probeer ik hem uit te leggen. Maar vaak kunnen ze allebei geen appeltje vinden en kunnen ze allebei niet winnen. Gelden voor die twee grote biggetjes dezelfde regels als voor die kleine papa? Zuchtend twijfel ik of ik moet uitleggen waar de karbonades vandaan komen. Dat de wereld soms hard is, dat het niet alleen romantiek is. Dat voor die grote biggetjes andere regels gelden.

NK-biggetjes hebben zelfs een andere puntentelling nodig om hun spelletje leuk te houden, probeer ik een uitweg te vinden.

Bram grijnst. Triomfantelijk vindt hij toch weer een paar appeltjes in zijn zak. Papa is voorlopig gered.

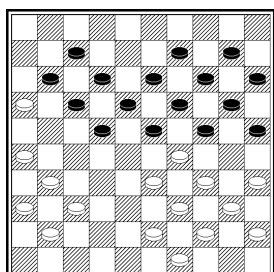

Diagram 6

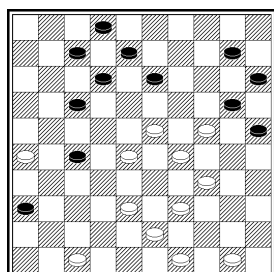

Diagram 7

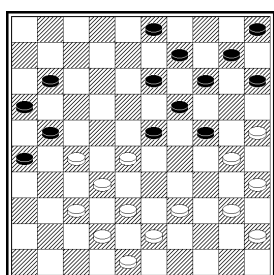

Diagram 8

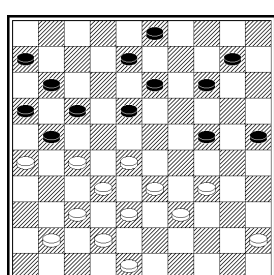

Diagram 9

Met de stand van diagram 9 zijn wij beland bij de traditionele prijsvraag waarmee ik mijn artikel altijd afsluit. Dit keer is het iets anders. Wit speelt in de diagramstand 45-40 als lokzet. Waarom mag zwart de afwikkeling (ogenschijnlijk winnende) niet nemen? Oplossingen en fragmenten of clubbladen sturen naar bovenstaand adres. Onder de goede inzendingen wordt een damboek of een damboekenbon verloot.

Tot slot de oplossing en prijswinnaar van de vorige keer. Zwart 1, 7, 12, 14, 17, 19, 21 t/m 25, 30. Wit 31, 33, 34, 37 t/m 40, 43, 44, 47, 49, 50.

In deze fraaie compositie van Dirk Vuurboom forceert wit de winst. Hoewel ik de mening van Jacob Reiffers uit Nunspeet deel dat wit ook kan winnen indien hij begint met 40-35.

Auteursoplossing is 47-42, vanwege allerlei dreigingen is zwart gedwongen tot 23-29 34x23 19x28 en nu 31-27 21x41 42-37 41x32 38x18 12x23 33x2 30-35 2x30 25x45 (nu waar eigenlijk waar alles om draait, het eindspel) 39-33 1-7 33-29 23x34 44-40 35x44 49x29 14-19 43-38 7-12 38-32 12-18 32-28 en zwart moet nu wel 19-23 28x19 18-22 19-14 22-28 14-10 28-32 10-5 32-38 met als clou 50-44!!!

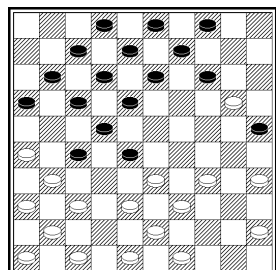
Na loting werd de heer K. Rozema uit Zwaagwesteinde de gelukkige winnaar. Van harte proficiat!

Vuurwerk

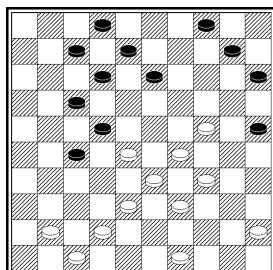
Harry de Waard

Diagram 1

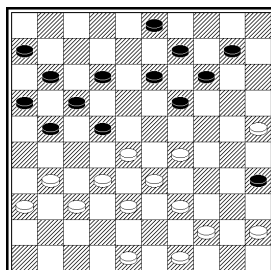
18. ...13-19?

Diagram 2

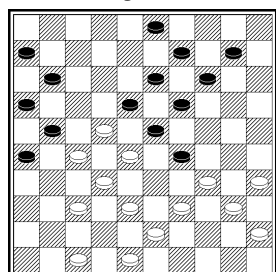
30.45-40?

Diagram 3

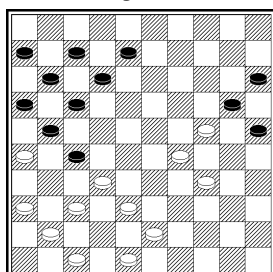
29. ...21-26?

Diagram 4

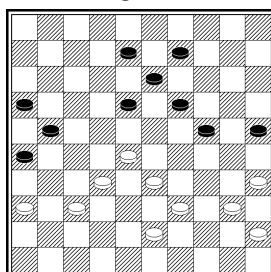
31.35-30?

Diagram 5

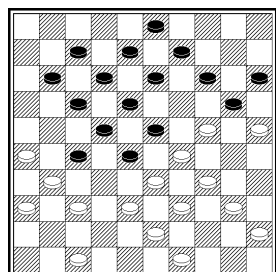
34.43-39?

Diagram 6

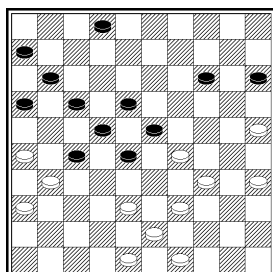
38.40-34?

Diagram 7

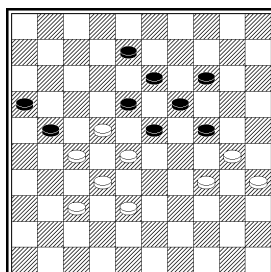
26. ...11-16

Diagram 8

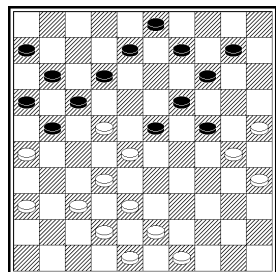
40. ...2-8?

Diagram 9

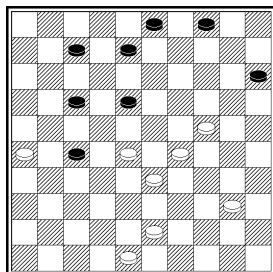
44. ...24-29!

Diagram 10

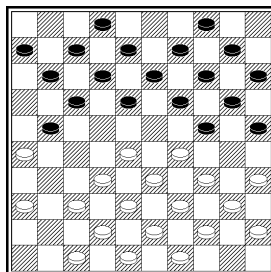
30. ... 24-29?

Diagram 11

44.43-38?

Diagram 12

15. ...11-16?

1) A. Tjon A Ong – I. Langerak 2-o, Praag

18. ...13-19? Eerste niet benutte mogelijkheid: 19.37-32 28x37 41x21 16x27 34-30 25x34 39x30 14x34 33-28 etc. Partij: 19.26-21 17x26 20.34-30 25x34 21.39x30 14x34 22.43-39 34x32 23.45-40 28x39 24.37x6 26x37 25.41x21 16x27 26.40-34 39x30 27.35x31 7-11 28.6x17 12x21 29.31-26 21-27 30.46-41 8-12 31.41-37 9-13 32.47-42 2-7 33.42-38 7-11 34.37-32 11-16 35.32x21 16x27 36.48-42 3-8 37.42-37 12-17 38.37-32 8-12 39.32x21 13-18 40.21-16 4-9 41.36-31 9-13 42.31-27 18-23 43.38-33 13-19 44.16-11! Enz.

2) M. van den Akker – H. Macaux 0-2

Praag

30.45-40? 15-20 31.24x15 25-30 32.34x25 4-9 33.15x4 9-14 34.4x18 12x45 35.29-24 45-50

3) E. Zile – A. Koopman 2-o

WK girls

29. ...21-26 30.32-27 12-18 31.25-20 14x25 32.27-21 16x27 33.37-32 26x37 34.32x5

4) A. Kalmakov – A. Stolarow 0-2

Russisch kampioenschap

31.35-30 29-33 32.38x29 26-31 33.37x17 16-21 34.27x7 18x49 35.29x18 13x24.

5) R. Keurentjes – A. de Mooij 0-2

Axioma ORAP Open

34.43-39? 12-18! 35.24-19? 27-31 36.36x27 17-22 37.26x28 8-13 38.19x8 7-12 39. 8x17 11x44.

6) W. Bremmer – B. Messemaker 0-2

Barnsteen

39.40-34 21-27 40.32x21 16x27 41.28-22 24-29 42.34x23 27x49

7) J. Algra – H. Gunter 2-o

KNDB-beker

26. ...11-16 27.24-19 13x24 28.34-30 24x44 29.39x50 28x48 30.38-33 23x34 31.33-28 22x33 32.31x4 48x31 33.4x30

8) E. van de Pol – G. Hol 2-o

Salou

40. ...2-8 41.34-30 23x34 42.25-20 34x25 43.20x9 28-33 44.39x28 22x42 45.31x2 42-47 46.9-4 47-20 47.4-22 17x28 48.35-30 25x34 49.26-21 16x27 50.2x39

9) C. Caffa – H. Lamberts 0-2

NK vis. Geh.

44. ...24-29 45.30-24 19x39 46.28x10 39-44 47.10-5 29-34 48.5-19 13x24 49.22x2 34-40 50.2x30 44-50 51.35x44 50x35

10) K. Mondria – D. Hendriksen 2-o

Salou

30.27-22 21-27 31.32x12 23x41 32.36x47 8x28 33.25-20 14x34 34.35-30 34x25 35.38-33 28x39 36.43x5

Zomertoernooien

11) K. Thijssen – N. Hoekman o-2

Salou

44.43-38 18-23 45.29x18 17-21 46.26x17 8-12 47.17x8 3x43 48.48x39 27-32

12) V. Doumesh – T. van de Ploeg 2-o

Salou

1.32-28 20-25 2.37-32 14-20 3.41-37 10-14 4.46-41 5-10 5.34-29 18-22 6.40-34 19-24 7.44-40 12-18 8.50-44 7-12 9.32-27 1-7 10.37-32 13-19 11.31-26 22x31 12.26x37 9-13 13.36-31 3-9 14.41-36 16-21 15.31-26 11-16 16.28-22 18x27 17.29-23 19x28 18.33x11 6x17 19.37-31 12-18 20.31x11 7-12 21.26x17 16x7 22.32-28 12x21 23.34-30 25x34 24.39x19 14x32 25.38x16

Ook dit jaar konden de dammers weer een keuze maken uit de talrijke zomertoernooien. Deze toernooien zijn enorm belangrijk voor het damleven. In de eerste plaats natuurlijk vanwege het damplezier dat de spelers beleven. Maar de betekenis reikt verder. De combinatie vakantie/spelen en het feit dat het om grote aantallen dammers gaat die uit alle hoeken en windstreken komen, maakt dat de sociale contacten versterkt worden, dat bestaande vriendschappen worden bekrachtigd en nieuwe ontstaan. Prima!

Het damfestival in **Delft** is met enkele honderden deelnemers uitgegroeid tot het grootste damevenement in Nederland en mogelijk zelfs in de wereld. Elders in **Het Damspel** treft u hiervan een apart verslag. Maar elk toernooi heeft zijn eigen karakter en charme. **Salou** heeft natuurlijk het mooie klimaat en de blauwe zee. Hoewel de overige toernooien dit jaar ook in Spaanse temperaturen plaatsvonden. **Den Haag** heeft zijn duinen en het Noordzeestrand, **Praag** zijn 'gouden' binnenstad en **St. Petersburg** zijn beroemde witte nachten. **Nijmegen** behoeft geen krans en **Brunssum** raakt zijn status van oudste zomertoernooi nooit meer kwijt en trekt als vakantietoernooi bij uitstek veel jeugd.

Het **Barnsteentoernooi** wordt in **Bunschoten** in een architectonisch fraai en modern denksportcentrum gespeeld. **Tallinn** bezit een met bijna niets te vergelijken oude binnenstad met een wel heel bijzondere sfeer. En wie nog niet genoeg toernooien in tropische weersomstandigheden heeft gespeeld kan in oktober terecht op **Curaçao**. Ja, wij dammers zijn ware bofkonten. En dan kunnen we ook nog de hele winter dammen. Hieronder de top vijf van de toernooien. Helaas konden wij de resultaten van het **SNS Zeeland Open** niet meer meenemen.

Barnsteentoernooi, Bunschoten, 29 april t/m 3 mei

	aw	pt	t.rating
1. Gerrit Boom	7	11	1283
2. Bas Messemaker	7	11	1267
3. Bennie Provoost	7	11	1231
4. Bhiem Ramdien	7	10	1268
5. Teun vd Krol	7	10	1236

Salou, 24 mei t/m 2 juni

	aw	pt	sb
1. Alexander Schwarzman	9	14	79
2. Guntis Valneris	9	13	80
3. Alexei Tsjizjov	9	13	77
4. Auke Scholma	9	13	75
5. Alexander Getmanski	9	12	82

Delft, 21 t/m 28 juni

zie verslag elders in dit blad

Tallinn, 28 juni t/m 2 juli

		aw	pt
1.	Guntis Valneris	9	12
2/5	Edvard Buzhinski	9	11
	Anatoli Gantwarg	9	11
	Igor Kirzner	9	11
	Hein Meijer	9	11

St. Petersburg, Witte Nachten, 7 t/m 15 juli

	aw	pt	k
1. Alexei Mironov	9	13	97
2. Sergei Sedov	9	13	87
3. Alexander Verchovich	9	12	95/74
4. Vaily Kichkin	9	12	95/73
5. Sergei Egorov	9	12	93

Axioma ORAP Open, 12 t/m 19 juli

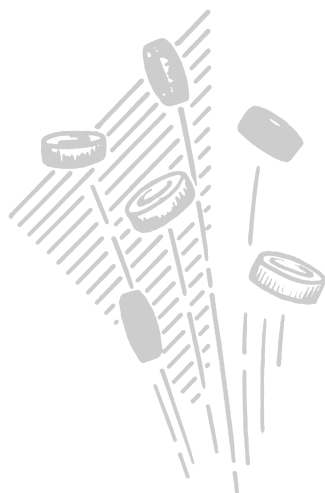
	aw	pt	sb
1. Alexander Baljakin	9	14	82/73
2. Guntis Valneris	9	14	82/72
3. Hans Jansen	9	14	81
4. Bert Zwart	9	13	84
5. Vadim Virny	9	13	81

Open NK Nijmegen, 20 t/m 26 juli

	aw	pt	sb
1. Kees Thijssen	10	17	122
2. Johan Krajenbrink	10	16	124
3. Geert van Aalten	10	14	125
4. Anton Kosior	10	14	120
5. Bart Terwel	10	14	117

Brunssum, 1 t/m 8 augustus

	aw	pt	sb
1. Alexander Schwarzman	8	13	89
2. Erwin Heunen	8	13	80
3. Anton Schotanus	8	13	78
4. Andrei Kalmakov	8	12	82/116
5. Iwan Kostionov	8	12	82/113

Herman Lamberts kampioen bij de visueel gehandicapten

Van 28 mei tot en met 1 juni werd op Landgoed Avegoor in Ellecom alweer de 36e editie van Nederlands Kampioenschap voor visueel gehandicapten gehouden.

door Astrid van der Stelt

De 16-jarige Roy Liem-Kon-Tja verdedigde zijn titel, maar hij kwam niet verder dan een zesde plaats. Winnaar werd Herman Lamberts uit Tilburg.

Op de laatste speeldag streden Lamberts en Erik Essing tegen elkaar om de eerste plaats. Bij het ingaan van de laatste ronde had Lamberts twee punten meer dan zijn tegenstander. Het was dus zaak voor Essing te winnen, wilde hij de titel veroveren. Toen Lamberts remise aanbod, wees Essing dit dan ook resoluut af. "Ik speel net zo lang door tot het echt remise is", liet hij strijdlustig weten. Maar minder en minder schijven bleven over. Op het moment dat Essing dan toch besloot dat hij met een gelijkspel genoegen zou nemen, wilde Lamberts nog even doorspelen. Zijn stand was veel te goed, beoordeelde hij. Uiteindelijk eindigde de wedstrijd toch in remise. Lamberts werd kampioen. "Ik had van tevoren niet verwacht dat ik kampioen zou worden," vertelde Lamberts na afloop van de partij. "Twee jaar geleden was ik eerste, maar vorig jaar speelde ik te gemakkelijk remise en daardoor haalde ik niet genoeg punten. Dit jaar zat het gelukkig weer mee. Ik ben niet zo goed in slagzetten, ik ben beter in positiespel. Dat kwam bij de wedstrijd van vandaag goed van pas".

De nummer twee van het kampioenschap was tevreden met zijn

tweede plaats. "Ik heb gevochten tot het eind en ik heb geen enkele partij verloren. Vorig jaar was ik achtste, dus ik heb het nu goed gedaan", vond Erik Essing.

Aan belangstelling voor het toernooi was niet te klagen. "We zijn in Hart van Nederland te zien geweest", vertelt arbiter en secondant Henk van Snippenburg.

"TV Gelderland hield een interview met Peter Kers. En op Teletekst stonden de uitslagen vermeld". Bij de sluiting deelde Van Snippenburg de stand mee. Theo Rombouts maakte het podium compleet. Hij eindigde net een punt achter Essing. Bij gelijk eindigen telde het onderling resultaat. Daardoor bezette Frans van Hek de vierde plaats, ten koste van Peter Kers. De prijzen werden uitgereikt door Theo van den Hoek en Ron Heusdens, achtste bij het afgelopen WK. De beste drie spelers ontvingen prachtige klokken. De kampioen gaf een toespraak en stond ook stil bij de belangrijke rol van de secondanten, die tevens een goede sfeer brachten. Ook Nelis Caffa, die nog aan alle edities van het dammen voor visueel gehandicapten heeft deelgenomen, gaf een toespraak waarin hij benadrukte dat hij het ook deze keer erg naar zijn zin had gehad. Ook de voorzitter van de NVGD, Marcel Zandbergen, keek, ondanks dat hij met Jan Fintelman op de onderste plaatsen was geëindigd, terug op een fantastisch toernooi.

1. Herman Lamberts, Tilburg	20
2. Erik Essing, Zevenaar	18
3. Theo Rombouts, Rotterdam	17
4. Frans van Hek, Uden	13
5. Peter Kers, Culemborg	13
6. Roy Liem-Kon-Tja, Den Haag	8
7. Nelis Caffa, Den Haag	7
8. Jan Fintelman, Epe	3
9. Marcel Zandbergen, Zwolle	3

Problematiek

Johan van den Boogaard
Dr. Van Erpstraat 75
5341 AX Oss

Ter oplossing

Voor alle problemen geldt: wit speelt en wint

Oplossingen van de problemen uit het aprilnummer 2003:

829. (J. Bus) 17, 39, 41, 34, 41, 34, 1 (31) 23 (36) 238 (20) (op 30 wint 29) 44 (25) 40 (250) 34, 44 (29) 10! (33) 15 (39) 33 (41) 10 Na een verrassende eerste zet volgt een niet zo eenvoudig eindspel. Een uitstekend geheel. Goed gedaan door Jaap.

830. (P. Kuijper) 427, 38, 28, 30, 23, 33, 11, 1, 36 Na 23 komt na wat pingpongen de zwarte dam op de goede plaats voor de naturel.

831. (M. van Dijk) 44, 41, 23, (een mooie meerslag) 3, 48, 33 fraai, 33. In een goede stand een goede ontleding, met de slag naar 33 als hoogtepunt.

832. (W. Riemens) 12, 393, 5, 39, 46, 43, 42, 2 (over 27) (37) 31, met op (41) 13, 47 en op (42) 11,47. Na de mooie eerste zet loopt het vanzelf.

833. (D. de Ruiter) 19, 339, 12, 35, 48, 40, 49! (34) 30,43, 44, 44 Een vlotlopende ontleding met een aardig eindspel als besluit.

834. (Ir. J. Viergever) 338, 282 (28) 12, 39, 25 (18) (op (27) 3, 7, 31, 36 en op (37) 3, 7, 31, 36) 3 (27) 7, 22 (46) 31, 41 (42) 37 Een mooi en moeilijk vraagstuk.

835. (L. Faber) 12, 11, 261, 21, 31, 12, 3, 8 (34) 25, 9, 43 Een soepel lopend probleem van Leo.

836. (D. v.d. Berg) 393, 34 (40) 11, 39, 34, 7, 17, 27, 10, 34 met altijd winst. Mijn stadgenoot maakt het de oplosers hier niet al te moeilijk.

837. (L. de Rooij) 340, 39, 30, 12, 8, 10, 38, 11, 7, 40, 17 (21) 26 Dit maal eens geen Guerra van Leen, al stonden de zwarte schijven ervoor gereed. Verrassend.

838. (J. v.d. Boogaard) 471, 41 (24A) 36, 7 (12) 25, 493, 42, 20, 33, 3, 1, 9, 19, 44 A (20) 36, 7 (12) 25, 3 (50) 1 (138) 350 (20) 25 (24) 19 (31) 3 B.o. 471, 294, 33, 3, 41, 30, 16 (36) 37 (17) 43 (12) 16 (9) 39 (138) 33 (20) 28, 31, 15. J. Uijterlinde B.o. 471, 294, 483, 32, 33, 3, 30, 26. P. Groot

Ladderstand t/m februari 2003:

P. Groot 541, G. van Os 435, T. Uilhoorn 428, G. Adam 421, H. Koese 389, F. Schermer 383, L. Faber 358, L. Damen 349, W. Krom 314, W. Riemens 308, M. Versteeg 272, J. Uijterlinde 187, J. Lewkowicz 180, G. Morseld 166, L. Losekoot 122, J. Lammers 90, W. de Zwart 89, G. Wortman 77, R. Winkel 32, Tj. Roorda 15

Winnaar werd P. Groot uit Krommenie. Als hij zijn bank- of gironummer doorgeeft aan het Bonds bureau KNDB (026-4952309), kan hij een prijsje tegemoet zien.

Diagram 849
M. van Rooij

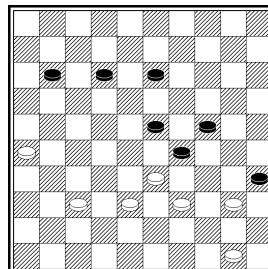

Diagram 854
D. de Ruiter

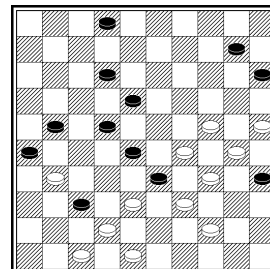

Diagram 850
J. Bus

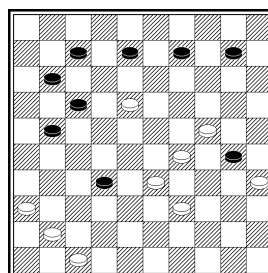

Diagram 855
Jos. Kollenburg ob.

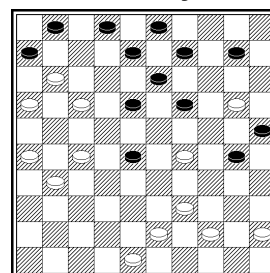

Diagram 851
P. Jongsma

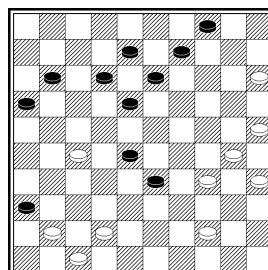

Diagram 856
L. de Rooij

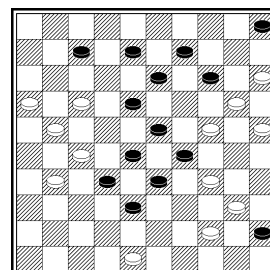

Diagram 852
W. Riemens

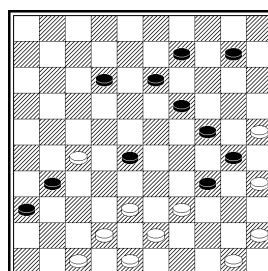

Diagram 857
J. van den Boogaard

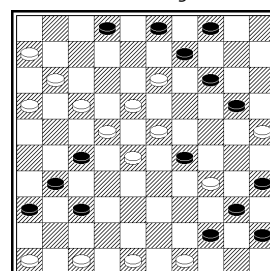

Diagram 853
A. Wuijtenburg

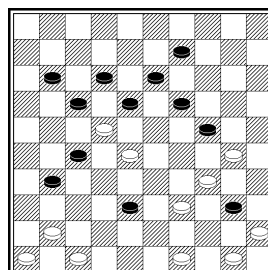
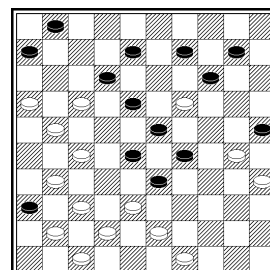

Diagram 858
J.A. Pennings ob.

Talenterkenning en talentontwikkeling in 2003

door Johan Krajenbrink

Toch maar weer even over geld! Talentontwikkeling is te veel afhankelijk van subsidiegeld van het Ministerie van VWS. Maar wij zijn daarin niet de enige sportbond. En natuurlijk zie ik als Coördinator Talentontwikkeling met angst en beven 2004 tegemoet: want hoeveel moet er wel niet bezuinigd en zal de sport daarbij getroffen worden? Dat kan bijna niet anders zou je zeggen. Genoeg redenen om te proberen die grote afhankelijkheid van subsidie te veranderen. Zodat de boel niet totaal inklappt als de subsidie grotendeels weg mocht vallen. Vanzelfsprekend probeer ik dan ook al jaren te zoeken naar 'ander geld'. Dat valt nog niet mee. Wat er gebeurd is de laatste jaren op dit gebied:

- Talenten die individuele steun krijgen, betalen een eigen bijdrage van 10% over het totale bedrag dat zij krijgen aan individuele steun.
- Voor de CMT en de CPT is er een eigen bijdrage. Deze twee groepen

vallen onder talentontwikkeling.

- Sommige clubs dragen bij aan het individuele trainingsplan van het talent van hun club. Zodat het talent net wat uren meer kan trainen bij de individuele trainer. Of een geschikt boek of tijdschrift kan aanschaffen. Of het abonnement op T-dam betalen kan. Of een toernooi in het buitenland kan bezoeken.
- Gelderland heeft een eigen talentfonds. Maar voor zover ik weet is Gelderland de enige. Dus soepel loopt dit niet. Men moet hierbij bedenken dat het helemaal niet om veel geld hoeft te gaan. Een club of provincie krijgt hierdoor veel goodwill. Vergeet ook niet dat het talent uitstraling heeft waar iedereen van profiteren kan. Als tegenprestatie kunnen er misschien prijzen worden uitgereikt door het talent op een jeugdtoernooi. Dat is minstens zo leuk als de eeuwige bobo.

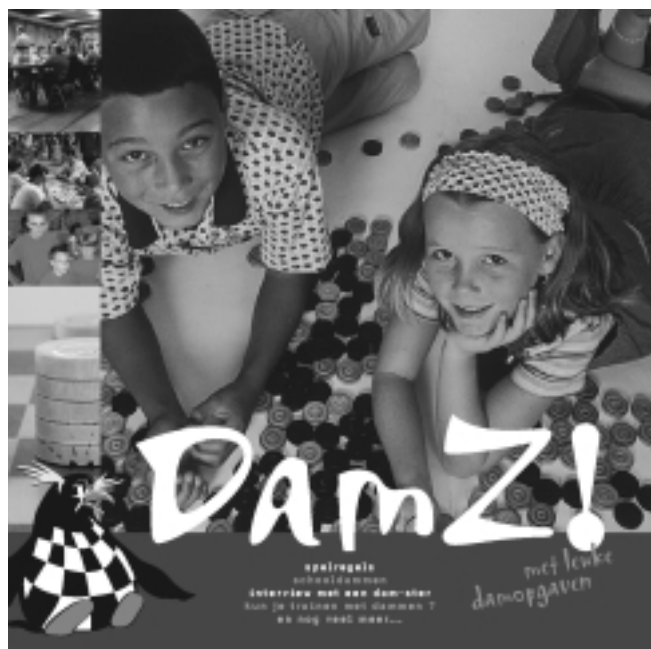
Met bovenstaand 'ander geld' red-den we het financieel natuurlijk nooit. Veel sportbonden doen/ proberen het volgende:

- Een vast bedrag van de contributie gaat naar talentontwikkeling.

- De contributie wordt ietsje vergroot met als heel specifiek doel: talentontwikkeling.

Er zit niets anders op dan dat wij daarover gaan nadenken!

Een vorige keer schreef ik dat wij hoopten weer bungalowtrainingen te houden. Dit ondanks de 10.000 euro minder dit jaar. Wij hebben veel soorten trainingen, maar het lange weekend is voor een specifieke groep met een specifiek doel: voorbereiding op EK of WK. Ik geloof dat de benaming bungalow-training afkomstig is van Baljakin, die vorig jaar als trainer fungeerde bij het eerste lange weekend. Het WK aspiranten en WK meisjes is in Hijken verspeeld en daarom heeft talentontwikkeling 6, 7 en 8 juni een bungalowtraining gehouden op het prachtige nationale sportcomplex Papendal. De aspiranten zijn getraind door Tjalling Goedemoed en de meisjes door Nina Hoekman.

Speciale uitgave voor de beginnende jeugd

Begin oktober liggen op het bondsbureau 15.000 exemplaren van DamZ!. Dit is een jeugdspecial over dammen voor kinderen van de basisschool. De special bevat interviews, spelletjes, mopjes, verhalen, dampuzzels en ga zo maar door. DamZ! telt zestien pagina's en is in kleur gedrukt. Het blad is geschikt voor kinderen die lid zijn van een damclub, maar ook voor kinderen die af en toe een potje dammen.

De special is in eerste instantie bedoeld om uit te delen aan de deelnemers aan de schooldamtoernooien. Zo hebben de organiserende damclubs iets leuks om weg te geven en zal het ook helpen de kinderen te enthousiasmeren voor dammen op de club, waarbij een goede opvang vereist is.

De speciale uitgave is te bestellen bij het bondsbureau. Damclubs die schooldamtoernooien organiseren hebben voorrang bij de distributie van DamZ!. Geef dus in de aanvraag aan of de bestelling voor een schooldamtoernooi is en hoeveel kinderen daar aan mee doen. Is de bestelling niet voor een schooldamtoernooi, geef dan wel aan hoeveel exemplaren gewenst zijn en waarom.

Jeugdteam Lent kampioen bij sneldammen

door Nadine van Tiel

Het NK sneldammen voor jeugdteams vindt sinds 1997 plaats en is een groot succes. Het is een kampioenschap waarin clubteams met een junior en een aspirant (of twee aspiranten) plus twee pupillen volgens het Zwitserse systeem tegen elkaar strijden om de titel. Dit jaar reisden maar liefst dertig teams uit het hele land naar Woerden, alwaar het kampioen-

schap onder leiding van gastvereniging Meurs Denk en Zet plaatsvond.

De bedrijfskantine die de sponsor van de vereniging, De Meurs Groep, sinds jaren al beschikbaar stelde voor het toernooi, was dit jaar te klein, maar gelukkig kon er worden uitgeweken naar een hal aan de overkant.

Het team van DC Lent wist uiteindelijk Meurs Denk en Zet te onttronen en werd kampioen met één

punt voorsprong op DC Den Haag. De derde podiumplaats ging naar Meurs Denk en Zet. Het kampioensteam van DC Lent (zie foto) bestond uit Jasper Lemmen, Sander Spaans, Joppe Lemmen en Thijs Gerritse. Tijdens de prijsuitreiking van het toernooi werd het nieuwe logo (zie foto) voor het jeugddammen geïntroduceerd.

Mike Koopmanschap pakt zijn tweede 'Dooworldtitel'

Damvereniging Ons Genoegen hield zaterdag 21 juni voor de zesde keer het Dooworld jeugddamtoernooi in Den IJp. Aan dit toernooi werd deelgenomen door ruim 80 clubdammers en huisdammers in de leeftijd van 6 tot 17 jaar uit heel Noord-Holland.

Dooworld is een bedrijf voor family entertainment, dat dit najaar zijn poorten opent in Almere. De directeur van dit bedrijf woont in Den IJp en steunt het jeugddammen met een jaarlijks damtoernooi. In de hoofdgroep prolongeerde favoriet Mike Koopmanschap de titel. De plaatselijke favoriete Amber Rep legde verdiend beslag op een tweede plaats voor Jan-Maarten Koorn uit Assendelft. Volgend jaar wordt het 7e Dooworld jeugddamtoernooi gehouden op zaterdag 19 juni.

De uitslagen:

Groep 1

1. Mike Koopmanschap,
Heerhugowaard	6-18
2. Amber Rep, Den IJp	6-9
3. Jan Maarten Koorn,
Assendelft	6-8
4. Shou-Y-Wu, Zaandam	6-7
5. Rosa Brinkman,
Heerhugowaard	6-6
6. Marcia Hofmans,
Heerhugowaard	6-5
7. Niels Smedeman, Den IJp	6-4

De eerste drie in de overige groepen:

Groep 2

1. Guido Mul,
Heerhugowaard	6-12
2. Marieke De Boer,
Den Helder	6-12
3. Feroz Armirkhan, Zaandam	6-11

Groep 3

1. Berry Hofmans,
Heerhugowaard	6-16
2. Richard Bos, Enkhuizen	6-15
3. Simon Fritschy, Amstelveen	6-8

Groep 4

1. Brian Tool, Enkhuizen	6-12
2. Koen Blokdijk,
Heerhugowaard	6-11
3. Tugba Aslan,
Heerhugowaard	6-9

Groep 5

1. Jabu Sekano,
Heerhugowaard	7-18
2. Bernd Schins,
Heerhugowaard	7-15
3. Jelmer Bakker,
Heerhugowaard	7-15

Groep 6

1. Machteld Jansen Verplanke,
Enkhuizen	7-19
2. Ewoud Groot,
Heerhugowaard	7-16
3. Laura Burgmeijer,
Enkhuizen	7-13

Groep 7

1. Jeff Tool, Enkhuizen	7-18
2. Richie Wijnker, Den Helder	7-16
3. Koen Koopen, Enkhuizen	7-10

Groep 8

1. Recep Dikici,
Heerhugowaard	7-21
2. Andre Ubbels, IJpendam	7-18
3. Tim Karman, Landsmeer	7-12

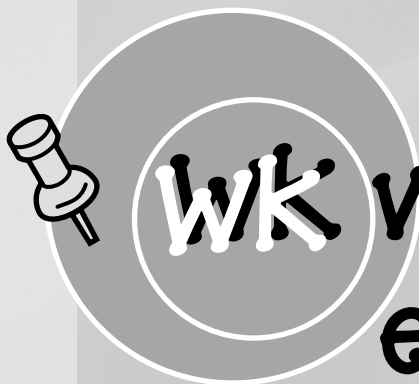
Groep 9

1. Quinten Neele, Assendelft	7-21
2. Bas v.d. Velden, IJpendam	7-13
3. Jermo In 't Veld, IJpendam	7-12

Groep 10

1. Loek Dijkman, Assendelft	7-19
2. Remco de Jong, Landsmeer	7-14
3. Mieke Koopen, Enkhuizen	7-13

WK voor aspiranten en meisjes in Hijken

door Tjalling Goedemoed

Damclub Hijken organiseerde dit jaar het wereldkampioenschap aspiranten en het wereldkampioenschap meisjes. Hijken was al eerder het strijdtoneel geweest van een WK-meisjes (in 2000 winnares na barrage was Pestunova) aangezien Hijken veel meisjesleden heeft. Inmiddels is Hijken gefuseerd met Drents Tiental en daardoor is het ledenaantal gegroeid. Mede voor fanatiek jeugdlid Maikel Palmans werd ditmaal naast het WK meisjes een WK aspiranten (t.m. 16 jaar) georganiseerd. Er kwamen 24 deelnemers uit diverse landen naar Hijken. Er waren spelers uit Azerbeidzjan, (Siberisch) Rusland, Wit-Rusland, Letland, Estland, Litouwen, Polen, Italië, Tsjechië, Frankrijk en België. Helaas kwamen de spelers uit Turkmenistan en Mongolië niet aan. De spelers overnachtten in speelstad Oranje, een indoorpretpark met slaapruimten. De spelers sliepen op slaapzalen. De meesten vonden dit wel gezellig. De spelers die liever rustig en wat vroeger wilden slapen kregen na twee dagen een eigen kamer. De spelers werden na het ontbijt met een busje naar het speellokaal gebracht. Voor Nederland kwamen op het WK aspiranten uit: Klaas-Hendrik Leijenaar, Pim Meurs (8e met 11 uit 9), Jochem Zweerink (11e met 10 uit 9), Mike Koopmanschap (12e met 10 uit 9) en Maikel Palmans (13e met 10 uit 9).

Er was een goede, overzichtelijke, rustige speelzaal. Op woensdag werd uitgeweken naar het gemeentehuis van Beilen. Op woensdagavond was er een sneldamtoernooi. De Nederlandse aspiranten waren zo verstandig hun krachten te sparen voor de zware donderdag (dubbele ronde!). De Russische coach Boussanov won het toernooi door een 3 om 1 te winnen in de slotronde voor de Nederlandse coach Goedemoed en de Wit-Russische coach Nosevich.

Er waren als nevenactiviteiten verder: discoavond en spelletjesavond in speelstad Oranje. Bij de aspiranten (24 deelnemers) was de kop van het klassement aan elkaar gewaagd. Na 7 ronden stond een groep spelers waaronder Klaas-Hendrik op +2. In de voorlaatste ronde wonnen Värík, Tolchikov en Leijenaar hun partij en stonden gedeeld eerste bij het ingaan van de slotronde. Tolchikov en Leijenaar deelden de punten. Raido Värík moest ondanks verwoede pogingen te winnen van Struchkov ook in remise berusten.

Na de prijsuitreiking vond de allesbeslissende barrage plaats. Het werd een bloedstollend tafereel. Klaas-Hendrik Leijenaar miste tegen Värík de winst en verloor de tweede partij geheel onnodig een remise-eindspel. Värík blunderde in bijna gewonnen stand tegen Tolchikov, zodat de plaatsen verdeeld waren: 1. Tolchikov, 2. Värík (op wp), 3. Leijenaar.

De overige Nederlanders speelden een stabiel toernooi. Door geconcentreerd spel en goede inzet werden bijna geen blunders gemaakt en amper verloren. De productiviteit lag echter ook niet erg hoog. Alle Nederlanders (behalve KH) wonnen in de slotronde! Dat is enorm belangrijk voor de klassering in een Zwitsers toernooi. Het geeft ook aan dat de krachten goed zijn verdeeld. Bij de meisjes (20 deelnemers) konden de Nederlandse meiden zich niet in de strijd om de wereldtitel mengen. De titel ging naar Irina Platanova uit Rusland. Beste Nederlandse werd Saskia Veltman: 11e met 9 uit 9. De coaches waren Tj. Goedemoed (aspiranten) en Iepie Poepjes (meisjes).

Er is volgens de KNDB-richtlijnen gecoacht:

- zo weinig mogelijk tijd en energie besteden aan analyseren.
- na afloop rusten en ontspannen
- gezamenlijke mentale (geen technische) voorbereiding
- vaste bedtijden

De deelnemers hebben zich goed gedragen. Er waren geen excessen. De inzet was geweldig goed.

Stefan Stapper pupillenKampioen

Weinig mensen weten nog dat hij met Rob Clerc en Hans Jansen om het juniorenkampioenschap van Nederland speelde en met een beetje pech derde werd. Tegenwoordig houdt voorzitter Wim Winter van Damclub IJmuiden zich meer bezig met zijn jeugdafdeling en het organiseren van toernooien. Toen de Noord-Hollandse dambond vroeg of hij het NK pupillen wilde organiseren, ging hij dan ook snel aan de slag. Samen met Wim Kok van de gemeente Velsen en veel vrijwilligers is hij bezig geweest met het in elkaar timmeren van een prachtig toernooi.

Twee mooie speellocaties, royale catering, goede wedstrijdleiding, een actuele website, flitsende fotografen, een simultaan door Ton Sijbrands, een rondvaart op zee en een voetbalwedstrijd van Telstar, het was allemaal geregeld. Maar het belangrijkste element brachten de deelnemers zelf in met hun sterke en felle spel. Ik heb veel

mensen in de wandelgangen horen fluisteren dat het NK nog nooit zo sterk bezet was. Dit komt natuurlijk door het talentontwikkelingsprogramma van Johan Krajenbrink en de in dit kader actieve trainers. Ook tijdens het NK was talentenscout Benno van Straten aanwezig. Het toernooi liep gesmeerd, al was

het voor sommigen moeilijk om met prachtig weer binnen te zitten. Gelukkig konden enkele deelnemers in het zonnetje dammen toen Ton Sijbrands in IJmuiden een simultaan gaf.

Maar het belangrijkste was natuurlijk het toernooi. Al vanaf de vierde ronde had Stefan Stapper de leiding genomen en dus kwam het voor weinigen als een verrassing dat hij kampioen werd. Maar toch werd het nog spannend, want Frerik Andriessen kwam in de laatste ronde mooi even op gelijke hoogte met Stefan. Deze speelde namelijk remise tegen Casper Remeijer en Frerik won van Zainal Palmans. Toen waren opeens twee barrages nodig, één tussen Stefan

en Frerik en één tussen Casper Remeijer, Joppe Lemmen, Pieter Steijlen, Martin van Meerkerk en Joeri Hezemans, die allemaal gedeeld derde waren geworden. Stefan won beide partijen van Frerik en pakte de titel. De strijd om de derde plaats was spannender, want hier deden meer spelers aan mee en vier dammers zouden buiten de EK-boot vallen. Joeri Hezemans en Pieter Steijlen wilden elkaar maar niets toegeven en eindigden samen bovenaan in het beslissingstoernooi. In de tweede partij van de herkamp sloeg Pieter toe en behaalde daarmee de derde plek. Wethouder Floor Bal reikte de prijzen uit en gaf iedere deelnemer een mooie beker en een rugzak.

Niek Kuijvenhoven sterke winnaar van NK junioren

Na een spannende slotronde is Niek Kuijvenhoven in Westerhaar juniorenkampioen van Nederland geworden. Niek moest nauwkeurig te werk gaan om de remisemarge niet uit het oog te verliezen. Hij kweet zich uitstekend van deze taak en nadat zijn enige concurrent Bennie Provoost geen potten kon breken tegen Boudewijn Derkx werd Nieks droom werkelijkheid.

Dit toernooi werd voor de 24ste keer georganiseerd en was wederom een succes, mede dankzij cosponsor De Staalmeubel BV uit Vroomshoop, waardoor naast het dammen ook andere

activiteiten konden worden gehouden. Hoofdsponsor Witte van Moort en de plaatselijke damclub zien nu al uit naar het 25ste kampioenschap van Nederland, een unicum in de damwereld.

Eindstand:

1. Niek Kuijvenhoven, Nijkerk	11-15
2. Bennie Provoost, Aagtekerke	11-14
3. Jasper Lemmen, Bemmelen	11-13*
4. Boudewijn Derkx, Culemborg	11-13*
5. Dik de Voogd, Culemborg	11-13*
6. Ernst Jan de Bruijn, Zegveld	11-13
7. Johan Sterrenburg, Wageningen	11-12
8. Danny Slotboom, Winterswijk	11-11
9. Rik Keurentjes, Doetinchem	11-10
10. Katrinus Posthumus, Oosterwolde	11-8
11. Stefan Wijker, Heerhugowaard	11-8
12. Gerwin v.d. Meer, Nunspeet	11-2

Geslaagden

Grou

Damschool De Toer Grou heeft in het seizoen 2002-2003 weer diverse dammers doen opgaan voor de examens. Er werd o.a. les gegeven aan de basisschool De Trije Doarpen in Reduzum, wat resulteerde in:

Van der Wal diploma voor Altantos Caglyan, Siebe Piet Fennema, Laurens Hiemstra, Anne Rodenburg, Johannes v.d. Veen, Werner Vermeulen en Paulus Zeinstra;

Wiersma-wit diploma: Joy de Jong. Resultaten in Grou:

Sijbrands-zwart diploma: Jelmer Boermans, Marianne Kuperus en Sybren Oudeboon;
Sijbrands-wit diploma: Roland Balk, Jelmer Boermans, Marinus Visser en Bart Wapstra.

Enkhuizen

Geslaagd bij het EDC Enkhuizen:

Van der Wal diploma: Anne Benders, Michelle de Groot, Miranda Hansen, Iris Jansen Verplanke, Daan van Klaveren, Martijn Pellekaan en Jeff Tool;
Wiersma-wit: Machteld Jansen Verplanke, Kim van Klaveren, Koen Koopen, Tessa Koopen en Alex Vertelman;
Wiersma-zwart: Arco Boots, Machteld Jansen Verplanke, Kim van Klaveren, Koen Koopen, Gwan Lok de Jonge, Brian Tool;
Sijbrands-wit: Edwin Bax, Richard Bos, Andrea Gutter, Jeffrey Hatzmann, Ben Jansen Verplanke en Machteld Jansen Verplanke;
Sijbrands-zwart: Edwin Bax, Richard Bos, Andrea Gutter en Ben Jansen Verplanke.

Steenwijk

Bij damclub Steenwijk '36 slaagden voor het diploma Van der Wal: Jeroen Groen, Rick Hendriks en Kevin Noorman, voor het diploma Wiersma-zwart: Marissa Boer en Evelien Wemes en voor Sijbrands-zwart: Ronny de Vos.

Bunschoten

De inspanningen van de jeugdleiders Klaas van Dijk en Bertus de Harder van damclub Univé in Bunschoten zijn bekroond met de uitreiking van het Jannes van der Wal diploma. Voor de prijsuitreiking had de gemeente raadslid Wim de Jong afgevaardigd. Hij deed dit op een educatief sterke wijze, waarin hij de jongens en meisjes opriep door te gaan met dit nobele spel waarbij de verstandelijke vermogens verder tot ontwikkeling komen.

Op de foto de geslaagden:

Voor Jannes van der Wal: Jeoffrey Blokhuis, Jeroen Bos, Martijn Bos, Angeline Duyst, Jasper Duyst, Marlies Duyst, Andre de Graaf, Gerhard de Graaf, Hillebrand van de Groep, Elize Kok, Pascal Koops, Alexander v/d Mheen, Enrico v/d Vuurst en Anne Wouda; Voor Harm Wiersma: Harrie Kuyvenhoven.

Aldeboarn

Bij de jeugdafdeling van damclub Ontspanning uit Aldeboarn hebben 23 jeugdleden examen gedaan. Op de afsluitende feestavond zijn de volgende diploma's uitgereikt:
Van der Wal: Thomas Bles, Dennis Faber, Sieuwke Hartmans, Nikita Heinen, Sietze Jelsma, Fenna de Jong, Niels van Kalsbeek, Anjo Kloosterboer, Stefan Oosterbaan, Ronnie Poepjes, Hester Postma, Yvonne Punter, Peter Rinzema, Rajmenon Shanmugalingam, Iris Vermaning, Annemarie van der Wal en Jan Arend Ypenga.
Wiersma-wit: Jan Jacob Bles, Robin Faber, Dennis Rodenburg en Tim Tjoelker.
Wiersma-zwart: Johan van den Brink en Roel Vermaning.

Ureterp

In Ureterp zijn geslaagd voor het Van der Wal-diploma: Melanie Hulshoff en Femke Veenstra. Het diploma Wiersma-wit is behaald door: Tjalling Bouma, Jacob Bouma, Rolf Dijk, Jan van Dijk, Sander Dijkstra, Wilko Hessels, Simon Jan Hoekstra en Annejan Wijnia.

Stolwijk

Zeven jeugdleden van de damclub 'Jong en Oud' in Stolwijk hebben met goed gevolg examen afgelegd en de volgende diploma's behaald:
Van der Wal: Friso van den Heuvel en Eric van Velzen;
Wiersma-wit: Arie de Mik, Arco Monster en Johan Verdoold;
Wiersma-zwart: Jan-Willem van Welzen;
Sijbrands-wit: Robert de Heer.

Ulft

Diplomaconsul Jan Fokkink heeft elf jeugdleden van UDC uit Ulft diploma's uitgereikt.
Van der Wal, eerste niveau: Rick Lukassen, Jeroen Straub, Bart Thuis, Isabella Willemse en Joep Willemse;
Wiersma-wit, tweede niveau: Roel Heutink, Stefan Jansen, Sylke Konink, Justin Ruesink en Eric Stok;
Wiersma-zwart: Koen van Aken.

Wageningen

Aan het rijtje jeugdspelers van WSDV Wageningen die het diploma Wiersma-wit behaalden (zie het vorige nummer van Het Damspel) moet nog één naam worden toegevoegd: Bart Orlemans.

Zegveld

In Zegveld zijn geslaagd voor het Van der Wal diploma: Olga van Bokhorst, Wouter Brak, Jan van Dam en Bas van Ingen;
voor het diploma Wiersma-wit: Dirk van Dam, Martin de Vink en Stefan de Vink;
voor het diploma Wiersma-zwart: Peter Kastelein en Geert Langerak;
voor het diploma Roozenburg-zwart: Johan Verboom.

Damkalender

Toernooien, trainingen en wedstrijden.
Organisatoren kunnen hun informatie
doorgeven aan het bondsbureau, 026-4952309.
Actuele kalender op internet: www.knndb.nl

September 2003

- 20:** Nationale Competitie 1e ronde. KNDB (026) 495 23 09.
- 27:** Papendal. Centrale training aspiranten, pupillen en meisjes. KNDB (026) 495 23 09.
- 27:** Reeuwijk. 2e C1000 Veldt jeugdtoernooi. H. de Knikker (0182) 39 32 75.
- 28:** Papendal. Centrale training subtop, vrouwen en junioren. KNDB (026) 495 23 09.

Oktober 2003

- 4:** Nationale Competitie 2e ronde. KNDB (026) 495 23 09.
- 4-11:** Curaçao. 3e Open toernooi. Raoul Alias 5999 737 57 24.
- 11:** Clubcompetitie junioren, aspiranten en pupillen. KNDB (026) 495 23 09.
- 11:** Noordeloos. Sneldamdag VGO. T.A.F. den Hartog (0183) 58 14 09.
- 11:** Franeker. Hillebrand-toernooi. K. de Vries (0517) 39 38 60.
- 12-19:** Amsterdam. Bijlmertoernooi. A. Mohamedjoesoef (020) 699 51 21.
- 12-19:** Amsterdam. EK veteranen (EDC). J. Pawlicki.
- 13-17:** Amsterdam. Officieus NK 60+. H. Fokkink (020) 641 05 87.
- 18:** Nationale Competitie 3e ronde. KNDB (026) 495 23 09.
- 18/19:** Muhlhausen/Thüringen (D). Internationaal open jeugd-toernooi. M. Luhn + 49 (0) 3601 421 336.
- 25:** Papendal. Centrale training aspiranten, pupillen en meisjes. KNDB (026) 495 23 09.
- 25:** Zegveld. Jeugdtoernooi. A. de Bruijn (0348) 69 15 87.
- 25:** Ureterp. Damdag. W. Hoekstra (0512) 30 14 03.
- 26:** Papendal. Centrale training subtop, vrouwen en junioren. KNDB (026) 495 23 09.

November 2003

- 1:** Nationale Competitie 4e ronde. KNDB (026) 495 23 09.
- 1:** Garijp. Damdag. F. Dupon (0511) 52 15 79.
- 3-12:** NK vrouwen. KNDB (026) 495 23 09.
- 8:** Papendal. Selectiedag centrale trainingen jeugd. KNDB (026) 495 23 09.

- 8:** Bondsraadvergadering en jeugdleidercongres. KNDB (026) 495 23 09.
- 8:** Brummen. Jubileum snel-damtoernooi. D. Dix (0575) 56 45 02.
- 15:** Nationale Competitie 5e ronde. KNDB (026) 495 23 09.
- 15:** Hellendoorn. Damdag Elen&Rhaan. B. Hendriks (0548) 68 15 71.
- 15:** Makkum. Damdag. A.J. van Schaick (0515) 23 12 85.
- 22:** Papendal. Centrale training aspiranten, pupillen en meisjes. KNDB (026) 495 23 09.
- 22:** Sint Johannesga. Damdag. S. van der Molen (0513) 55 12 53.
- 23:** Papendal. Centrale training subtop, vrouwen en junioren. KNDB (026) 495 23 09.
- 24-7/12:** Zoutelande. WK vrouwen. KNDB (026) 495 23 09.
- 29:** Nationale Competitie 6e ronde. KNDB (026) 495 23 09.

December 2003

- 6:** Clubcompetitie junioren, aspiranten en pupillen. KNDB (026) 495 23 09.
- 6:** Bolsward. Damdag. F.M. Mol (0515) 57 31 79.
- 6:** Oosterwolde. Damdag. A. Kokke (0516) 52 10 22.
- 13:** Nationale Competitie 7e ronde. KNDB (026) 495 23 09.
- 20:** CAT/CJT-Surinaamse spelers. KNDB (026) 495 23 09.
- 25:** Oostermeer. Gongdammen. A. van der Ploeg (0512) 47 15 85.
- 27:** Maarsbergen. Kersttoernooi DAWO. E. van Egdom (033) 286 13 03.
- 29:** Wamel. 26e Open sneldam-kampioenschap. W. Duifhuis (0487) 59 45 81.
- 29/30:** Westerhaar. Damnacht Aalderink met geldprijzen. E. Hilberink (0546) 56 58 59.
- 30:** IJmuiden. Oudejaars-toernooi. M. Kusters (0628) 64 60 10.

Januari 2004

- 3:** Papendal. Halve finale algemeen en vrouwen. KNDB (026) 495 23 09.
- 3:** Den Ham. Nieuwjaarstoernooi De Hammerdammer.

- 3:** J. Braakman (0546) 64 50 85. Woudsend. Damdag.
- 4:** S.S. Reekers (0514) 59 16 39. Papendal. Halve finale algemeen en vrouwen. KNDB (026) 495 23 09.
- 10:** Papendal. Halve finale algemeen en vrouwen. KNDB (026) 495 23 09.
- 11:** Papendal. Halve finale algemeen en vrouwen. KNDB (026) 495 23 09.
- 17:** Nationale competitie 8e ronde. KNDB (026) 495 23 09.
- 17:** Achlum. Damdag. T. Postma (0517) 64 18 73.
- 24:** Papendal. Halve finale algemeen en vrouwen. KNDB (026) 495 23 09.
- 24:** Sint Jansklooster. Alukan damtoernooi. G. Boxum (0527) 24 68 44.
- 24:** Twijzelerheide. Damtoernooi. L. van de Veen (0511) 44 25 18.
- 25:** Papendal. Halve finale algemeen en vrouwen. KNDB (026) 495 23 09.
- 31:** Nationale competitie 9e ronde. KNDB (026) 495 23 09.
- 31:** Rinsumageest. Damdag. J. van der Leeuw (0511) 42 50 69.

Februari 2004

- 7:** Papendal. Halve finale algemeen en vrouwen. KNDB (026) 495 23 09.
- 7:** Gerkesklooster. Drie Provinciën Gongtoernooi. J. Veenstra (0594) 61 27 74.
- 7:** Dokkum. Prinstoernooi. W. Nuvel (0519) 29 66 49.
- 8:** Papendal. Halve finale algemeen en vrouwen. KNDB (026) 495 23 09.
- 14:** Nationale competitie 10e ronde. KNDB (026) 495 23 09.
- 21:** Papendal. Halve finale algemeen en vrouwen. KNDB (026) 495 23 09.
- 21:** Zwartsluis. Tamek-toernooi. J.J. van Wendel (038) 386 79 62.
- 21:** Sneek. Lankhorst-toernooi. T. Holkema (0515) 41 33 13.
- 22:** Papendal. Halve finale algemeen en vrouwen barrages. KNDB (026) 495 23 09.
- 28:** Nationale competitie 11e ronde. KNDB (026) 495 23 09.

Maart 2004

- 6:** Bondsraadvergadering. KNDB (026) 495 23 09.
- 6:** Nationale competitie, nacompetitie. KNDB (026) 495 23 09.
- 6:** Kampen. Kamper damdag. P.M. Dijkstra (038) 331 86 02.
- 13:** Nationale competitie, nacompetitie. KNDB (026) 495 23 09.
- 20:** Papendal. Centrale training subtop, vrouwen en junioren.

- 21:** KNDB (026) 495 23 09. Papendal. Centrale training aspiranten, pupillen en meisjes. KNDB (026) 495 23 09.
- 27:** Rayonwedstrijden meisjes. KNDB (026) 495 23 09.
- 27:** Harlingen. Damdag. W. Leijenaar (0517) 453 35 88.

April 2004

- 2:** Warffum. Paas-damtoernooi. N.R. Werkman (0595) 42 24 29.
- 3:** Nationale jeugddamdag. KNDB (026) 495 23 09.
- 3-17:** NK algemeen. KNDB (026) 495 23 09.
- 3:** Zwaagwesteinde. Brugchelenkamp-toernooi. L. van de Veen (0511) 44 25 18.
- 10:** Leeuwarden. Damdag. R. Koot (0512) 52 29 17.
- 17:** NK schooldammen BO en VO halve finale. KNDB (026) 495 23 09.
- 24:** Papendal. Centrale training subtop, vrouwen en junioren. KNDB (026) 495 23 09.
- 17/18:** Lent. 3e Nacht van Lent. M. Wijers (0616) 20 86 22.
- 25:** Papendal. Centrale training aspiranten, pupillen en meisjes. KNDB (026) 495 23 09.

Mei 2004

- 3-7:** Halve finales aspiranten en junioren. KNDB (026) 495 23 09.
- 5-8:** Bunschoten. 5e Barnsteen-toernooi. T. Offinga (033) 298 70 74.
- 6-8:** NK pupillen. KNDB (026) 495 23 09.
- 8:** KNDB beker. KNDB (026) 495 23 09.
- 15:** NK schooldammen. BO en VO finale. KNDB (026) 495 23 09.
- 15:** KNDB-beker. KNDB (026) 495 23 09.
- 19-23:** NK visueel gehandicapten. KNDB (026) 495 23 09.
- 20-22:** NK meisjes. KNDB (026) 495 23 09.
- 29:** KNDB-beker. KNDB (026) 495 23 09.

Juni 2004

- 5:** Papendal. Centrale training subtop, vrouwen en junioren. KNDB (026) 495 23 09.
- 6:** Papendal. Centrale training aspiranten, pupillen en meisjes. KNDB (026) 495 23 09.
- 12:** NK sneldammen alle categorieën. KNDB (026) 495 23 09.
- 19:** KNDB-beker halve finale. KNDB (026) 495 23 09.
- 26:** KNDB-beker finale. KNDB (026) 495 23 09.
- 26:** NK sneldammen jeugdteams. KNDB (026) 495 23 09.
- 26:** Bondsraadvergadering. KNDB (026) 495 23 09.

Curiosa

Wim van Mourik
St. Jacobslaan 94
6533 BV Nijmegen
(024) 356 52 32

Rembrandt Harmensz. van Rijn (1606-1669) was niet alleen een groot schilder, maar ook een groot etser en tekenaar. Bij het zoeken naar op spel gericht werk van Rembrandt blijkt niet dat hij overduidelijk het damspel heeft geschilderd, geëts of getekend. Indirect heeft hij ons echter toch enkele schitterende handvatten te bieden.

De schelp (Conus Marmoreus)

Links onder gesigeneerd : Rembrandt f. 1650. In: Het Rembrandthuis, de prenten, tekeningen en schilderijen, beschrijven Eva Ornstein-van Slooten e.a. onder genre-scenes op p.103 deze ets (B 159) als volgt: droge naald en burijn, staat II (3), 97 x 132 mm. Interessant is de toevoeging : "Deze schelp maakte ongetwijfeld deel uit van de schelpenverzameling in Rembrandts 'Kunstcaemer', genoemd in de inventaris van 1656. Dit is het enige stilleven dat Rembrandt heeft geëts". De kegelslak staat met Hollandse benamingen bekend als marmeren toot, **dambord en dambordhoorn** (zie: Het Damspel 1998-3 p.99). Toch aardig van Rembrandt om ons damspel indirect als stilleven weer te geven.

Trictracplayers

Onder deze titel staat deze pen-tekening beschreven in het standaardwerk: Otto Benesch, The drawings of Rembrandt, New York 1973, onder nr. 398. In Het Nieuwe

Damspel 1992- 1, p.16 maakt Ir. G. Bakker aannemelijk dat Rembrandt hier damspel heeft uitgebeeld. Steekhoudende argumenten zijn: De vrouw steunt met haar elleboog naast het bord op tafel. Bij een uitgeklapt breed triktrakbord zou dat niet kunnen. De denkende houding van de vrouw past meer bij dammen. De staande persoon lijkt een schijf met de vingertoppen te willen verschuiven. Het bord wijst niet op triktrakken (geen puntvormige velden of goede verhouding van lengte en breedte) of schaken (er zijn liggende stukken en geen staande afgebeeld), zodat dammen overblijft. Er zijn geen dobbelstenen of dobbelbeker afgebeeld. De man met pijp op de achtergrond lijkt te filosoferen over de twee vormen van jeu de dames waarbij hij aanwezig is: het spel met bord op tafel en het paartje links op de achtergrond dat een andere inhoud aan 'jeu de dames' geeft. Tot slot argumenteert Bakker dat Rembrandt niet tot de genreschilders wordt gerekend. Een schilderij met triktrakkend gezelschap in de stijl van Gerard ter Borch, Adriaen van Ostade e.a. ligt dus niet in de lijn van zijn overig werk. In een TV journaalreportage op 5-10-2002, over de eerste grote tentoonstelling over Rembrandt in Rome, was de pentekening korte tijd in beeld te zien.

Had Rembrandt iets met dammen?

Vanitas-stilleven

van Jan Lievens + Rembrandt (?)

Olieverf op paneel, 59x97cm, 1627. De Hannema-de Stuers Fundatie, Heino/Wijhe is in het bezit van dit Vanitas-stilleven. In de 17e eeuwse Hollandse schilderkunst het thema van een soort stilleven dat door middel van allerlei symbolen, zoals doodshoofden en zandlopers, de kortstondigheid van aardse genoegens en de vergeefsheid van het menselijk bestaan illustreerde. Het schilderij is aan verschillende kunstenaars toegedacht. Zo zou het zijn gemaakt door Bailly. Maar het zou ook een samenwerking zijn geweest tussen Jan Lievens (1607-1674) en Rembrandt. De piepjonge schilder-vrienden betrokken in 1625 in Leiden samen een atelier. Gedurende zes jaar maakten zij vaak gebruik van elkaars kwaliteiten door aan een schilderij te werken. De Fundatie stelt dat het een product is van de Leidse school. De uitklapbare doos met ophangoog (rechtsonder) kan binnen het geheel van attributen, zoals een schedel, zandloper en gedooft de kaars, op vrijwel niets anders wijzen dan op een spelendoos. Een spelendoos die het triktrakspel symboliseert, want de buitenzijde is ontdaan van het gebruikelijk aangebrachte ruitpatroon van een dam/schaakbord en molenspel. Zo werd het damspel niet meegesleept in een associatie van lichtzinnigheid, gokken en geld verteren.

William Daniels 1813–1880

De Rembrandt van Liverpool

Het zoeken naar afbeeldingen van de 'echte Rembrandt' leverde verrassenderwijs een damspel-afbeelding op van de weinig bekende Engelse schilder William Daniels (1813-1880), die de bijnaam heeft 'de Rembrandt van Liverpool'. Het Victoria & Albert Museum in Londen bezit werk van hem. De Walker Art Gallery in zijn geboorteplaats Liverpool bezit 23 schilderijen van hem of zijn aan hem toegeschreven. Van de drie spelschilderijen op zijn naam bezit het museum: The Cardplayers en de Chessplayers. Conservator of British Art, Alex Kidson, van 'The Walker' meldde dat niet bekend is waar het schilderij The Draughtsplayers zich momenteel bevindt. Een betere afbeelding dan de zwart-witafbeelding, die hier is afgedrukt, zou welkom zijn.

Saur, Allgemeines Künstler-Lexikon, München-Leipzig 2000, band 24, zegt van hem: *Aanvankelijk werkte hij thuis in de steenfabriek. Hij toonde talent in het modelleren van portretten in klei. Hij werd vermoedelijk aan de KunstAcademie van Liverpool gevormd tot houtsnijder. Als schilder heeft hij zich voornamelijk autodidact ontwikkeld. Veel portretten, daarnaast genre- en historiestukken, stillevens en miniaturen.*

Thieme-Becker, Allgemeines Künstler-Lexikon der Bildenden Künstler, 1913, Band 8, is iets persoonlijker, vooral wat betreft de verwachtingen over zijn werk:

"In zijn jonge jaren toont hij een temperamentvolle levendigheid van uitdrukken en beweging. Zijn 'brillanten und tieftönigen Kolorit' wekten grote verwachtingen. Door een ongeregeld leven en zigeunerachtige levensstijl heeft hij

deze verwachtingen echter niet waargemaakt". Hij genoot de reputatie, volgens Kidson, graag in het gezelschap van drinkers, gokkers en 'other sportsmen' te zijn. Ook al is de afbeelding niet erg duidelijk, wel is te zien dat het gebruik van het licht doet denken aan het werk van Rembrandt.

Op de website van een ver familielid van Daniels, Mrs Avis Saltsman, (www.art-science.com/WDaniels/) is meer lezenswaardigs te vinden over 'haar great-great uncle'. Zijn gave werd bijvoorbeeld bij toeval ontdekt door Alexander Mosses, een vaak langs wandelend kunstkenner en lid van de Liverpool Academy. De jonge William had de kleine dikke man treffend in klei uitgebeeld. De man heeft de ouders moeten overtuigen dat hun zoon heel andere gaven bezat dan stenen bakken! Over zijn schilderstukken berichtte zij dat die wijdverspreid zijn, maar soms tevoorschijnkomen bij veilingen van Victoriaanse kunst bij veilinghuizen als Christies and Bonhams.

William Daniels

Zelfportret als jonge man met wapen. Geschilderd als 'brigand'; als bandiet.

William Daniels

Zelfportret als oude man